

1. møde

Tirsdag den 2. oktober 1984 kl. 12.00

Aldersformanden (Ninn-Hansen):

Folketinget er i dag trådt sammen til sit første møde i det nye folketingsår.

Som det medlem, der længst har haft sæde her i tinget, er det min opgave at lede valget af tingets præsidium og tingsekretærer.

Til formand har en gruppe af tingets medlemmer omfattende samtlige partier indstillet *Svend Jakobsen* (S). Der foreligger ikke andre indstillinger. Hvis ingen begærer afstemning, vil jeg betragte indstillingen som vedtaget. (Ophold). Den er vedtaget.

Til næstformænd har tingets største partier – altså bortset fra det parti, som formanden tilhører – udpeget følgende medlemmer:

Til første næstformand *Knud Østergaard* (KF), til anden næstformand *Povl Brøndsted* (V), til tredje næstformand *Lilli Gyldenkilde* (SF) og til fjerde næstformand *Ole Vig Jensen* (RV).

Til tingsekretærer er i henhold til gruppernes indstilling valgt følgende medlemmer: *Jytte Andersen* (S), *Nørgaard Sørensen* (S), *Ahlmann-Ohlson* (KF), *Helge Adam Møller* (KF), *Skrumsager Skau* (V) og *Agerschou* (SF).

Tinget er hermed sat, og jeg beder formanden indtage formandspladsen. Jeg er overbevist om, at den tillid, som folketinget har vist ved dette enstemmige valg, fuldt ud vil blive opfyldt af formanden og præsidiet igennem en god og værdig ledelse af tingets arbejde.

Formanden:

Jeg vil gerne starte med at takke for den tillid, som folketingets medlemmer har vist mig med at vælge mig til formand. Jeg vil fortsat bestræbe mig for at løse de opgaver, som er pålagt folketingets formand, på en måde, som er loyal og neutral over for samt-

lige partigrupper og over for samtlige medlemmer af folketinget. Jeg vil søge at løse opgaverne først og fremmest i et snævert samarbejde med det nyvalgte præsidium, men også i et samarbejde med folketingets partigrupper og de enkelte medlemmer, som jeg ønsker velkommen tilbage til et nyt arbejdsår.

Derefter har jeg den glæde at byde velkommen til vore gæster i dag. Jeg byder hjerteligt velkommen til Hendes Majestæt Dronningen, til Hans kongelige Højhed Prinsen, til Hendes Majestæt Dronning Ingrid og til Hendes kongelige Højhed Prinsesse Benedikte. Ligeledes byder jeg velkommen til repræsentanterne for højesteret, til formanden for Grønlands landsstyre og landsting og til Færøernes lagmand. Jeg byder velkommen til alle, der har villet være sammen med os her i dag ved det første møde i det nye folketingsår.

Jeg skal herefter give ordet til statsministeren, for at han kan give den i grundloven omhandlede redegørelse for rigets amindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger.

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Mundtlige del:

Statsministeren (Poul Schlüter):

I de to år, der nu er gået med firkløverregeringen, er der sket en stærk drejning i positiv retning af den danske samfundsøkonomi. Tendensen til internationalt opsving har vi i Danmark udnyttet bedre, end de fleste andre lande har formået. Vi har fået vendt den skæve udvikling, der alvorligt truede Danmarks velstand og velfærd, og det er ikke gået langsommere – men hurtigere – end vi kunne have ventet. Det skyldes ikke mindst den faste økonomiske politik, vi selv har ført i vort eget land i et samarbejde mellem regeringen, folketinget og befolkningen.

På de fleste områder har den nye politik ført til gode resultater. Stigningen i de offentlige udgifter er bragt til ophør. Gennem en fornuftig indkomspolitik og en halvering af prisstigningerne har vi bekæmpet inflationen og forbedret vore arbejdspladsers evne til at konkurrere. Vi har fastholdt kronens

[Statsministeren]

værdi, vi har brudt med devalueringlinjen. Den danske rente er faldet drastisk, og forskellen mellem renteudgifterne i udlandet og herhjemme er indsnævret væsentligt. Vi oplever nu en betydelig stigning i den danske eksport. Erhvervslivets investeringer accelererer kraftigt. Da firkløverregeringens politik begyndte at vise sine virkninger, stagnerede arbejdsløsheden, men gennem de seneste måneder har vi endelig oplevet, at arbejdsløsheden i Danmark er begyndt at falde. Ungdomsarbejdsløsheden er vi nu på vej til at gøre mærkbart indhug på.

Indtil for et par år siden var det daglig kost at læse om lukning af virksomheder, konkurser og betalingsstandsninger, og næsten intet nyt blev sat i gang. Modløshed og stagnation var ved at få overtaget overalt. Nu er det anderledes. Vi er så småt i gang med at få mobiliseret noget mere af det initiativ og den ekspansion, den lyst til at tage en risiko og sætte i gang, som afgørende kan bringe os bort fra krisens tid. Men endnu er det kun starten, vi har oplevet. Der er stadig store ressourcer i den danske befolkning, som midlertidigt går til spilde, og som det er vor store opgave at få inddraget i aktivitet til gavn for hvert enkelt menneske selv, men også for samfundet.

For få år siden kunne det se ud som en næsten uløselig opgave at skabe den nye vækst, der var nødvendig for at redde velfærdssamfundet og genskabe trygheden og tilliden til fremtiden. Nu er vi trods alt godt i gang dermed. Det var ikke lykkedes uden talrige tilpasninger, justeringer, opstramninger, beskæringer og forandringer næsten overalt i vore systemer. Med besparelser på kun 1 pct. af vore samlede udgifter i social- og sundhedssektoren, der udgør omkring halvdelen af de samlede offentlige udgifter, er vi kommet mere smertefrit igennem end de fleste andre samfund.

Genopretningen er i fuld gang. Men der er endnu store problemer, som skal løses i de kommende år. Selv om arbejdsløsheden er faldet, ligger den stadig på et niveau mellem 270.000 og 280.000, og den bevæger sig kun langsomt nedad. Den voldsomme stigning i statens underskud er standset og afløst af et faldende underskud på statsfinanserne. Men underskuddet vil endnu i 1985 være på omkring 40 mia kr., og statsgælden vil stige og-

så i de kommende år. Det samme gælder Danmarks gæld til udlandet.

Derfor er det helt nødvendigt, at vi holder fast i de resultater, der nu er nået, og ikke giver op på halvvejen. Det ville være synd at sætte de gode resultater over styr ved i letsind at tro, at nu går det hele nok alligevel. Vi må ikke falde tilbage til en underskudspolitik, der hurtigt vil indsnævre vore manøvrermuligheder meget betydeligt. Og det er svært at rette op på 20 års gældsætning til udlandet. Det tager også tid.

Det tager år endnu at genskabe Danmarks internationale omdømme og at skabe grundlag for, at der er et job til enhver, som ønsker arbejde. Der er et stykke vej endnu, før vi har moderniseret det danske samfund i overensstemmelse med en holdning, der bygger på det enkelte menneskes ansvarsbevidsthed og vilje og evne til først og fremmest selv at gøre en indsats for sin egen og sin families situation. Det kræver lang tid at skabe et samfund, der giver mennesker større valgfrihed omkring formningen af deres egen tilværelse. Kun gennem en stadig indsats kan vi begrænse formynderiet over for det enkelte menneske og give borgerne selv friere mulighed for at vælge og tage et ansvar for deres valg. Det tager tid at føre en politik igennem, der styrker borgernes stilling i forhold til vore mange offentlige systemer, og som klart lægger vægten på indhold og kvalitet såvel i det enkelte menneskes tilværelse som i kulturliv, kirke og skole.

Når vi engang i kraft af genopretningspolitikken har kæmpet os væk fra de underskud og den letsindige gældsætning, som var kursen fra 1975 til 1982, vil den danske befolkning få friere valgmuligheder på alle områder. Vi er endnu bundet af en skyhøj gammel gæld. Men nu låner vi da ikke længere for at finansiere stigende offentlige udgifter, men alene for at kunne betale skyldige renter. Nu er vi dog nået så vidt, at underskuddet i statsfinanserne er mindre end statens rentebyrde. Uden renterne havde vi overskud. Det går den rigtige vej, og det er gået hurtigt. Jeg mener, vi har levet op til de mål, vi satte os for to år siden.

Da jeg den 5. oktober 1982 forelagde regeringens genopretningspolitik for folketinget, sagde jeg bl. a.:

»Vi ønsker ikke i dag at foregøgle nogen, at man, hvis bare man følger regeringens po-

[Statsministeren]

litik, i løbet af et år eller to vil have løst alle vanskelighederne, så vi straks igen kan begynde at lempe på den økonomiske politik; så let er det ikke. Både arbejdsløsheden, underskuddet på betalingsbalancen og underskuddet på statsbudgettet vil være problemer, vi kommer til at slås med en lang række år frem i tiden her i folketinget, og uanset hvem der er regering. Vi må i alle tilfælde regne med en ret betydelig stigning i statsgælden også i de kommende år.«

Det var, hvad vi dengang stillede i udsigt.

Vi kunne have opnået bedre resultater og hurtigere resultater, hvis vi havde fået regeringens forslag gennemført fuldt ud. Vi havde foreslået over de to år at spare 5-6 mia kr. mere, end vi kunne få flertal for. Men længere ønskede vi heller ikke at gå, for – som jeg også sagde dengang – »vi skal finde den duelige balance. Både erhvervslivet og husholdningerne skal have tid til at tilpasse sig. Vi skal ikke stramme så kraftigt, at vi bare forstærker erhvervslivets vanskeligheder og slår virksomheder i stykker. Så ville vi også let skade eksporten. Der er jo mange eksportvirksomheder . . . der er helt afhængige af det grundlag, de har på det danske hjemmemarked.«

Den balance, vi dengang talte om, har vi fastholdt.

Forbedringen i udviklingen træder tydeligt frem, når man analyserer den udvikling, der er sket i efterspørgsels sammensætning.

I tiårsperioden fra 1972 til 1982 var den reale stigning i Danmarks bruttonationalprodukt i gennemsnit kun omkring 2 pct. om året. Det var ca. ½ pct. under den årlige stigning i EF-landene under ét.

De seneste skøn regner faktisk med en årlig stigning i BNP på over 3 pct. fra 1982 til 1985. Til sammenligning regner OECD med en årlig stigning i EF-landene på ca. 2 pct. Vi klarer os altså nu bedre end de andre, og før var det omvendt.

Samtidig er der sket en betydningsfuld ændring i sammensætningen af den efterspørgsel, der ligger bag stigningen i produktionen og beskæftigelsen.

I perioden fra 1972 til 1982 kom tre fjerdedele af stigningen i den samlede efterspørgsel fra det private og det offentlige forbrug, mens kun en fjerdedel kom fra eksporten og fra investeringerne. Det offentlige forbrug steg i denne periode med i gennemsnit

4 pct. om året, mens investeringerne samtidig viste et markant fald.

Den udvikling er nu vendt om. Vi har standset realvæksten i de offentlige udgifter, og investeringerne viser en stærkt stigende tendens. Derfor regner vi nu også med, at ca. tre fjerdedele af efterspørgselsstigningen fra 1982 til 1985 vil komme fra eksporten og fra investeringerne, mens kun en fjerdedel vil komme fra det private forbrug.

Denne drejning er udtryk for, at det er lykkedes for regeringen gennem sin genopretningspolitik at afløse en uholdbar stærk vækst i den offentlige sektor med et mærkbart opsving i den private sektor, båret frem af en kraftig stigning i eksporten og i investeringerne.

Denne drejning af udviklingen finder også et klart udtryk i beskæftigelsesudviklingen. Fra 1977 til 1982 mistede vi omkring 150.000 arbejdspladser i den private sektor. Der har ganske vist været rejst tvivl om den stigning i beskæftigelsen på 50.000 i det sidste år, som ATP-tallene viser. Men tallene for beskæftigelsen i industrien og bygge- og anlægssektoren taler deres tydelige sprog. Fra maj 1980 til maj 1983 faldt beskæftigelsen i disse to sektorer med 67.000. Fra maj i fjor til maj i år er den steget med 26.000.

Samtidig – og det er jo bemærkelsesværdigt – er den kraftige forøgelse af beskæftigelsen i den offentlige sektor ophørt.

Virkningen på arbejdsløshedstallene er endnu beskeden på grund af den fortsatte vækst i arbejdsstyrken. Da regeringen trådte til, var arbejdsløshedstallene præget af en kraftigt stigende tendens. Men nu går det dog klart den rigtige vej.

Der tegner sig et billede af en samfundsøkonomi med en stigende produktion og beskæftigelse i den private sektor, og dette opsving er – i modsætning til tidligere – især båret frem af en kraftig stigning i eksporten og i investeringerne.

Alle foreliggende oplysninger tyder på, at disse tendenser også vil gøre sig gældende fremover. Erhvervslivets ordreindgang, dets ordrebeholdninger og udviklingen i erhvervsbyggeriet tyder på, at fremgangen i eksporten og investeringerne vil fortsætte.

Underskuddet på betalingsbalancen blev formindsket væsentligt fra 1982 til 1983, hvor det blev nedbragt fra 19 mia kr. til 11 mia kr.

[Statsministeren]

Det begyndende opsving har imidlertid – som det jo er uundgåeligt – trukket en kraftig forøgelse af importen med sig til lageropbygning og til investeringsformål. I forbindelse med en vis forøgelse af importen til forbrug har det i den forløbne del af året medført en forringelse af betalingsbalancen. Endvidere er betalingsbalancen selvsagt blevet hårdt belastet af den høje dollarkurs.

Så vidt man kan se, er stigningen i underskuddet ophørt. Det er imidlertid givet, at underskuddet på betalingsbalancen i 1984 vil blive større end i 1983. Det seneste skøn viser et underskud på 16 mia kr. i 1984.

Importen synes nu at være stabiliseret, mens der er en stærk forventning om, at stigningen i eksporten vil fortsætte på et højt niveau.

Vi regner med, at betalingsbalancen vil forbedres i årets sidste måneder, og at tendenserne til en forbedring vil fortsætte ind i 1985. Skulle disse forventninger ikke holde stik, vil det på et senere tidspunkt kunne blive nødvendigt at justere finanspolitikken for at lægge en dæmper på forbrugsefterspørgslen. Men regeringen mener, at det har været rigtigt at acceptere en midlertidig stigning i betalingsbalanceunderskuddet for at skabe spillerum for det begyndende opsving.

Imidlertid må vi selvfølgelig gøre os klart, at efter 20 år i træk med underskud på betalingsbalancen er der meget snævre grænser for, hvor store underskud vi fortsat kan leve med. Det er fortsat regeringens mål at opnå ligevægt på betalingsbalancen i 1988. Dette forudsætter, at vi fastholder en stram kurs i den økonomiske politik.

Når det har været muligt at fremkalde den positive vending i udviklingen i produktionen og beskæftigelsen, bygger det efter vor opfattelse på tre afgørende elementer i den økonomiske politik.

Det har for det første været en helt afgørende forudsætning, at det er lykkedes at forbedre danske arbejdspladsers konkurrenceevne på de internationale markeder og over for importen. Det er sket gennem et massivt rentefald, som har mindsket forskellen mellem den danske rente og renten i de lande, vi skal konkurrere med, og gennem en indkomstpolitik, som har mere end halveret stigningen i de danske lønomkostninger og givet virksomhederne en mere sikker forventning med hensyn til lønudviklingen.

Det har for det andet været af afgørende betydning, at det er lykkedes at standse realvæksten i de offentlige udgifter. Derigennem er det bl. a. lykkedes at standse den selvforstærkende vækst i statens underskud og skabe grundlaget for en gradvis formindskelse af dette underskud.

Endelig har det været et nødvendigt led i den økonomiske politik, at der er ført en så stram finanspolitik, at der ikke på noget tidspunkt er sket, hvad vi kunne kalde en eksplosion i det private forbrug.

Da den positive udvikling i produktionen og i beskæftigelsen må og skal fortsætte i de kommende år, samtidig med at vi når den tilsluttede ligevægt på betalingsbalancen i 1988 og ligevægt på statsfinanserne omkring 1990, er det nødvendigt, at disse grundlæggende elementer i genopretningspolitikken videreføres i de kommende år.

Regeringen tillægger det derfor afgørende betydning, at vi i foråret har kunnet indgå en aftale med det radikale venstre om indkomstpolitikken og om den offentlige udgiftspolitik i 1985, og at vi har opnået en aftale med de kommunale organisationer om retningslinjerne for de kommunale budgetter for 1985.

Den indkomstpolitiske del af aftalen med det radikale venstre er udtryk for en enighed om, at der også i de kommende år skal føres en stram indkomstpolitik, som holder stigningen i pengeindkomsterne inden for rammer, som muliggør en fortsat forbedring af vore arbejdspladsers konkurrenceevne. Da der også hos vore konkurrenter nu føres en bevidst antiinflationspolitik, vil det i praksis betyde, at stigningen i lønomkostningerne skal holdes inden for rammer, der er væsentligt snævrere end i indeværende overenskomstperiode.

Det var åbenbart, at denne målsætning umuligt kunne nås, hvis den automatiske dyrtidsregulering blev genindført. For at skabe sikkerhed på dette punkt gennemførte vi allerede i foråret en toårig forlængelse af suspensionen.

Det må nu påhvile arbejdsmarkedets organisationer at forhandle og afslutte overenskomster, som tager det nødvendige hensyn til produktion og beskæftigelse og dermed viser en stærk solidaritet over for de arbejdsløse. Regeringen forventer, at parterne på arbejdsmarkedet gennemfører overenskomster, hvor

[Statsministeren]

stigningen i lønomkostningerne ligger et par procent under den udvikling i lønomkostningerne, som forventes hos vore vigtigste konkurrenter. Vi synes, erfaringerne klart har vist, dels at reallønnen ikke sikres bedre ved store nominelle lønstigninger end ved små, dels at den tilbageholdenhed, der er vist i indeværende overenskomstperiode, effektivt har styrket produktionen og beskæftigelsen.

Det har været et led i bestræbelserne for at sikre en indkomstudvikling, der kan være til gavn for produktion og beskæftigelse, at regeringen fører trepartsdrøftelser med arbejdsmarkedets parter.

Aftalen med det radikale venstre indebar dernæst, at realværdien af de offentlige udgifter ikke må stige i 1985. Det forudsætter justeringer og omprioriteringer inden for de offentlige budgetter. Udmøntningen af enigheden herom vil fremgå af regeringens ændringsforslag til finanslovsforslaget, som forelægges finansudvalget den 15. oktober.

Denne totale ramme for de offentlige udgifter omfatter både staten og kommunerne. Regeringen har da også med tilfredshed noteret sig den indsats, der i 1983 blev gjort i kommunerne med omstillinger og besparelser. Den kommunale økonomi under ét hviler på princippet om uændret aktivitetsniveau og uændret skat.

Også den kommunale økonomi præges nu i stigende omfang af det økonomiske op-sving. På indtægtssiden giver det sig udslag i stærkt stigende skatteindtægter. Det er afgørende, at disse konjunkturskabte forbedringer af kommunernes økonomi hverken må omsættes i faldende kommunale skatteprocenter eller i stigende kommunale udgifter. Vi må se i øjnene, at vi ikke har råd til nogen af delene i de kommende år.

Vi har faktisk et underskud på statsbudgettet på ca. 40 mia kr., og det skal vi dække ind ved at optage lån.

Baggrunden for dette underskud er bl.a., at vi udbetaler ca. 24 mia kr. til kommunerne, men samtidig har så kommunerne en likviditet, som ved udgangen af 1984 vil være af størrelsesordenen 17 mia kr. Jeg tror, enhver må kunne se, at dette ikke er holdbart.

Derfor ønsker regeringen, at de konjunkturbetingede overskud overføres som bidrag til at nedbringe statens underskud. Regeringen agter snarest at gennemføre drøftelser med de kommunale organisationer om, hvor-

ledes en sådan overførsel bedst kan ske. Regeringen skønner, at de konjunkturbetingede overskud for 1985 andrager mindst 4 mia kr. For 1986 må der forventes nye betydelige konjunkturbetingede overskud i kommunerne.

Efter drøftelser med de kommunale organisationer vil regeringen fremsætte lovforslag, der fastlægger rammerne for den varige konjunkturregulering af kommunernes økonomi.

Jeg må i det hele taget understrege vigtigheden af, at vi alle er tilbageholdende med forbruget i de kommende år. Når vi nu er i en situation, hvor konjunkturerne atter går opad i hele den vestlige verden, burde det være overkommeligt for os ikke at øge det private forbrug, men i stedet spare noget mere op. Kun derved vil der blive mulighed for den opgang i investeringerne, som er en afgørende forudsætning for en fortsat ekspansion i vore eksporterhverv.

De elementer i regeringens politik, jeg her har omtalt, er helt nødvendige for en videreførelse af genopretningspolitikken med et godt resultat for produktion, beskæftigelse og betalingsbalance.

Men de er selvfølgelig på længere sigt ikke tilstrækkelige. Regeringen vil derfor i dette og i de kommende folketingsår iværksætte meget vidtgående reformer og omstruktureringer for at tilpasse vort samfund bedre til de udfordringer, vi vil møde i de kommende tiår.

Vi vil derfor fremsætte forslag, som kan fremme den nødvendige strukturomlægning i det danske samfund, så der lægges maksimal vægt på at styrke de dele af vort erhvervsliv, som er orienterede mod fremtiden og mod den nye teknologiske udvikling. Vi skal i højere grad end hidtil lette vilkårene for de mennesker, der vil sætte noget nyt i gang. Det betyder, at vi også må tilpasse de offentlige aktiviteter. Det samlede ressourcforbrug må indtil videre holdes konstant. Men der må foretages omlægninger, så vi bl.a. på uddannelses-, forsknings- og teknologiområdet kan tage de nye opgaver op, som må løses, så vi styrker vore erhvervs vækstmuligheder.

Vi har i de kommende år fortsat brug for at skabe de bedst mulige vækstmuligheder – naturligvis – for vore traditionelle erhverv. Landbrug, fiskeri, håndværk, industri, handel og søfart vil fortsat være af kæmpemæssig

[Statsministeren]

betydning både for beskæftigelsen og for vatlaindtjeningen. De omfattende strukturproblemer i landbruget behandles i øjeblikket i en landbokommission. Men vi tror, at styrkelsen af de traditionelle erhverv fortrinsvis bør ske ved at forbedre det almindelige erhvervsklima og styrke konkurrenceevnen. Vi mener, det må være muligt efterhånden at afvikle de fleste af de bestående erhvervsstøtteordninger og i stedet koncentrere indsatsen om at vinde med i det nye, der er på vej.

Vi er allerede et godt stykke inde i det, vi kalder informations- og kommunikations-samfundet. Der er vel ingen tvivl om, at disse nye teknologiske landvindinger i hastigt tempo vil komme til at præge en stadig stigende del af produktionsprocesserne og præge hele samfundsudviklingen. Det betyder ikke, at den teknologiske udvikling med ét slag vil ændre vor hverdag. Men hvis vi forstår at udnytte den nye teknologi rigtigt, så vil den på længere sigt kunne åbne store muligheder for gradvis at forbedre tilværelsen på næsten alle områder. Udviklingen skal selvfølgelig ikke løbe løbsk, men den skal foregå under stadig hensyntagen til bevarelsen af kulturelle og menneskelige værdier. På den anden side vil vi vel sække håbløst agterud, hvis vi ikke fremmer udviklingen på disse områder i Danmark, og hvis vi ikke finder vor plads også i det europæiske teknologiske mønster, som nu er ved at udvikle sig.

Etableringen af et landsdækkende bredbåndsnet er et af de områder, hvor vi kan bidrage til, at den danske udvikling på teknologiområdet får et skub fremad. Det er derfor regeringens håb, at vi meget snart kan få truffet de nødvendige beslutninger, så arbejdet kan komme i gang.

Dernæst har regeringen iværksat et omfattende teknologisk udviklingsprogram. Det er regeringens opfattelse, at vi skal prioritere støtte til forsknings- og udviklingsprogrammer højt, og at vi skal forbedre vilkårene for folk, som sætter noget nyt i gang. Det er nødvendigt også at arbejde på lang sigt. Derfor agter regeringen at styrke den grundforskning, som er en afgørende forudsætning for, at vi også i de kommende årtier kan være med i udviklingen.

Tilpasningen til de nye produktionsstrukturer, som vi ved er på vej, forudsætter et smidigt og velfungerende arbejdsmarked og en sådan uddannelsesstruktur, at vi undgår,

at paradoksproblemerne får lov til at vokse sig store. Vi skal selvfølgelig undgå at komme i en situation, hvor vi mangler arbejdskraft på centrale felter samtidig med, at vi fortsat har en betydelig ledighed.

Derfor ønsker regeringen at styrke de eksisterende efteruddannelsesstilbud og at afsætte yderligere beløb til en udbygning af voksenuddannelserne, bl.a. med det sigte at sikre en erhvervsmæssig efteruddannelse på de områder, hvor der ikke i dag findes tilbud, og hvor det kan forudses, at der vil blive mangel på kvalificeret arbejdskraft i de kommende år. Det er regeringens opfattelse, at en sådan udvidelse af efteruddannelsesstilbudene kan motivere en begrænsning af de traditionelle beskæftigelsesforanstaltninger som jobtilbud og jobskabelse. En sådan omlægning tror vi vil være mere effektiv og fremadrettet.

Samtidig er det vigtigt at spore de unge ind på uddannelsesområder, der svarer til, hvor der i fremtiden bliver flere job. Regeringen finder det nødvendigt i de kommende år at begrænse antallet af pladser på uddannelser med dårlige beskæftigelsesudsigter, men det skal ske samtidig med, at der sker en kraftig udbygning af de uddannelser, hvor vi kan forudse en kraftig forøgelse af jobchancerne i de kommende år.

Regeringen finder, at tiden er inde til en reform af arbejdsløshedsforsikringen, som ikke på alle felter fungerer tilfredsstillende nu. Regeringen vil derfor fremsætte forslag til en dagpengereform, som lægger større vægt på forsikringsprincippet end det nuværende system. Det er ikke hensigten, at reformen ved sin gennemførelse skal indebære besparelser for det offentlige.

Hovedsigtet er nemlig, at statens bidrag til arbejdsløshedsforsikringen fastsættes hvert år til et bestemt beløb pr. ledig og pr. efterlønsmodtager. Medlemmernes bidrag vil ikke afhænge af ledigheden i de forskellige kasser, men medlemmer af kasser med et højere ydelsesniveau end gennemsnittet bør også betale større bidrag.

Samtidig tilskyndes til oprettelse af tillægsforsikringsordninger, som kan sikre medlemmerne en yderligere dækning i forhold til arbejdsfortjenesten. Disse tillægsforsikringer, som fuldt ud skal finansieres af medlemmerne, kan tilpasses forholdene inden for de enkelte områder og derigennem efterhånden

[Statsministeren]

bidrage til at forenkle reglerne i den almindelige dagpengeordning.

Ungdomsarbejdsløsheden er for første gang faldende trods den stærkt stigende tilgang af unge. Der afvises i år 20 pct. færre end sidste år i uddannelserne. Det skyldes naturligvis de mange tusinde nye uddannelsespladser og de mange tusinde nye private job, som især er kommet de unge til gode. Men der vil endnu – det må vi se i øjnene – være et ungdomsarbejdsløshedsproblem, som kræver en stor indsats.

Regeringen har hele tiden prioriteret uddannelsesprojekter højere end mere kortsigtede arbejdstilbud – med det resultat, at der i dag er flere unge under uddannelse end nogen sinde før. Denne prioritering af indsatsen ønsker regeringen at fremme gennem en omlægning af de gældende ordninger.

På pensionsområdet finder regeringen tiden inde til en mere samlet overvejelse af problemerne. Vi ved, at gennem årene er der gennemført en række pensionslove, men de er ikke i særlig høj grad koordineret godt indbyrdes. Regeringen finder, at det er en svaghed, at de eksisterende ordninger faktisk alle forudsætter en fuldstændig tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. Det betyder ofte en meget pludselig og meget voldsom omvæltning i et menneskes tilværelse. Derfor mener vi, at af hensyn til de ældre bør der skabes adgang til en mere gradvis overgang fra arbejdsmarkedet til pensionisttilværelsen gennem en delpensionsordning.

Samtidig bør pensionernes samspil med de indtægtsafhængige sociale ydelser og indkomstkatten lettes. Gennemførelsen af en skattereform vil i sig selv kunne bidrage hertil. Det største problem på pensionsområdet mener vi er den store forskel, der efterhånden skabes mellem de store grupper, der har en pensionsordning, og den endnu større gruppe af lønmodtagere og selvstændige, som slet ikke har nogen pensionsordning. Det er derfor regeringens hensigt at fremsætte forslag til en kraftigt udbygget pensionsopparingsordning, som kan tilskynde alle erhvervsaktive – lønmodtagere såvel som selvstændige – til at oprette pensionsordninger.

Regeringen vil indlede forhandlinger om skattereformen med de partier i folketinget, der ønsker at medvirke til en konstruktiv løsning på dette vigtige lovgivningsområde. Må-

let må være i denne samling at opnå enighed om principperne for udformningen af skattereformen med så bredt et flertal i folketinget som muligt. Skattereformen skal nok gennemføres gradvis over nogle år, og regeringen ønsker lovgivningsarbejdet fremmet, så iværksættelsen af den samlede reform kan påbegyndes hurtigst muligt.

Regeringens mål er at få fjernet de meget høje marginalskatter, som rammer store dele af befolkningen. Det vil fjerne de væsentligste tilskyndelser til skattetænkning, og det vil fremme arbejdsomhed og initiativ.

Moderniseringsprogrammet for den offentlige sektor mener vi skal udbygges. Vi undersøger i øjeblikket, om de nuværende regler for planlægning kan forenkles. Der arbejdes med en bedre betjening af borgerne, vi arbejder med fortsat regelsanering, og vi tilstræber en bedre uddannelse af personalet på alle områder. Der er allerede taget skridt i retning af en højere grad af markedsstyring og et friere forbrugsvalg inden for den offentlige sektor. Der er behov, tror vi, for at gå videre ad den vej.

Jeg talte før om den betydning, det har, at Danmark følger med i den teknologiske udvikling i de kommende år. Vi tror, den offentlige sektor vil kunne yde et væsentligt bidrag til det. Følger den offentlige sektor med i udviklingen, kan der ske en vidtrækkende modernisering af forvaltningen. Den kan gøres mere effektiv og mere rationel, samtidig med at vi kan understøtte udviklingen i danske virksomheder med udviklingskontrakter og et tæt samarbejde overalt.

Vi skal i den kommende tid tage stilling til en lang række meget store investeringsprojekter. Lad mig nævne hybridnettet, TV-2 og forbindelserne over Store Bælt og Øresund. Det er nødvendigt, at vi foretager en prioritering af de nødvendige opgaver og også en tidsmæssig placering af dem, så de nøje bliver indpasset i samfundsøkonomien som helhed. Regeringen vil derfor fremlægge et revideret offentligt investeringsprogram.

Endelig vil regeringen fremsætte forslag til en ændret finansiering af udgifterne inden for den sociale sektor. Formålet er at sikre, at de ansvarlige myndigheder selv bærer udgifterne ved foranstaltningerne, og at borgerne givès de mest hensigtsmæssige tilbud – uafhængigt af refusionsovervejelser. Samtidig vil regeringen og kommunerne i fællesskab

[Statsministeren]

arbejde på en omstilling i social- og sundhedsforvaltningerne, således at det enkelte menneske støttes i at påvirke sin egen situation. En af vejene bliver at give borgerne og institutionerne større valgfrihed og give dem større økonomisk ansvar.

Regeringen lægger vægt på en effektiv videreførelse af miljøpolitikken. Der vil i de kommende år især være behov for at styrke indsatsen på levnedsmiddelområdet, indsatsen for at beskytte grundvand, søer og vandløb mod forurening og indsatsen for at begrænse luftforureningen.

Disse initiativer er udtryk for, at vi, samtidig med at vi konsekvent viderefører genopretningspolitikken, ønsker at føre udviklingen videre frem og skabe bedre muligheder for den danske befolkning i de kommende årtier. En positiv udvikling i økonomien er det nødvendige grundlag for det, som er vor egentlige målsætning: at skabe større reel tryghed, at give det enkelte menneske større muligheder for selv at vælge og for selv at forme sin tilværelse, at skabe bedre grobund for et rigt og nuanceret kulturliv og at forbedre miljøet og forbedre befolkningens sundhed gennem øget forebyggende indsats. Kort sagt: at gøre tilværelsen lysere, rigere og tryggere for os alle.

Tilsammen udgør de ting, jeg her har omtalt, et omfattende program for strukturændringer i vort samfund i de kommende år. En hel del af initiativerne vil blive taget allerede i dette folketingsår. Andre vil komme senere i valgperioden.

Med hensyn til det konkrete arbejdsprogram for det folketingsår, vi begynder nu i dag, skal jeg tillade mig som sædvanlig at henvise til den skriftlige del af åbningsredegørelsen.

Når jeg derefter vender mig til de udenrigs- og sikkerhedspolitiske problemer, vil jeg starte med at understrege den betydning, regeringen tillægger det, at der bygges på bred enighed her i folketinget om de grundlæggende linjer i vor udenrigs- og sikkerhedspolitik. Regeringen håber, at vi kan bidrage til at styrke denne enighed gennem udarbejdelsen af en ekspertredegørelse om Danmarks sikkerhedspolitiske situation. Når den er færdig, vil den blive forelagt folketinget som grundlag for forhandlinger om vore sikkerhedspolitiske problemer.

Den brede enighed omfatter ganske klart også Danmarks medlemskab af NATO og et fælles ønske om at bidrage til opretholdelsen af en stabil sikkerhedspolitisk situation i Europa og at medvirke til at mindske spændingen mellem Øst og Vest.

I overensstemmelse med de dagsordener, der er blevet vedtaget her i folketinget, vil regeringen støtte alle bestræbelser, der kan bidrage til en genoptagelse af Genøveforhandlingerne om mellemdistanceraketterne og om nedskæringer af de strategiske kernevåben, ligesom regeringen vil virke for en begrænsning af rustningerne, hvor det måtte vise sig muligt.

I sommer indgik regeringspartierne og socialdemokratiet en aftale om forsvarets ordning i de kommende tre år. Denne aftale fastholder forsvarets nuværende formål og opgaver. Danmarks forsvar indgår fortsat som en integreret del i Atlantpagtens forsvarssystem. Vi prioriterer arbejdet i enhedskommandoen og samarbejdet med de lande, der stiller forstærkninger til rådighed, højt. De praktiske forberedelser til at kunne modtage og støtte sådanne styrker vil blive fortsat. Regeringen tillægger det stor betydning, at der gennem denne treårige forsvarsaftale er skabt sikkerhed om forsvarets rammer, og at den bekræfter, at der fortsat står et stærkt folketingsflertal bag Danmarks forsvar.

Under den nuværende FN-generalforsamling forventes Danmark som bekendt indvalgt i Sikkerhedsrådet. Vi erkender fuldt ud det ansvar, som Sikkerhedsrådsmedlemskabet indebærer, og vil søge at fremme rådets evne til at nå til en enig og dermed virksom indsats.

Regeringen hilser det med tilfredshed, at der i sommer blev opnået principiel enighed om EFs fremtidige finansiering. Landbrugspolitikken og finansieringssystemet er blevet bibeholdt i deres grundlæggende udformning. Det tillægger vi afgørende betydning. Ordningen gør det muligt at videreføre EFs nuværende aktiviteter, at igangsætte nye aktiviteter og til sin tid at optage Spanien og Portugal.

Den konkrete udmøntning af disse spørgsmål er endnu ikke afsluttet. Der pågår unægtelig netop i øjeblikket forhandlinger herom i Ministerrådet. Men set i et bredere perspektiv ser det ud til, at der er basis for, at EF nu bevæger sig ud af den hidtidige stilstand og

[Statsministeren]

mere fremadrettet udbygger og styrker det europæiske samarbejde såvel politisk som økonomisk, og det lægger regeringen vægt på. Samtidig med at vi bidrager til den udvikling, skal vi fortsætte og udbygge det nordiske samarbejde. Vi har fra dansk side været særdeles tilfredse med, at valutakursforholdene i det europæiske valutasamarbejde inden for EMSen trods den stærke stigning i dollarkursen i 1984 har været præget af stor stabilitet. Fortsat stabilitet i EMS-samarbejdet vil være en god baggrund for den faste kronekurspolitik, som er et hovedelement i regeringens økonomiske politik.

Grønland træder ud af EF ved årsskiftet. Problemerne i forbindelse med Grønlands udtræden synes vi er blevet løst på en måde, som muliggør en fortsat god udvikling i forholdet mellem Grønland og vore samarbejdspartnere i EF. Grønlands udtræden af EF ændrer ikke forholdet mellem Danmark og Grønland, og regeringen har tillid til, at der inden for riget fortsat vil bestå et godt og tillidsfuldt samarbejde med hjemmestyret i Grønland og på Færøerne.

Bistandssamarbejdet med udviklingslandene vil blive videreført efter de hidtidige retningslinjer. Vi undersøger mulighederne for at effektivisere planlægningen og gennemførelsen af de danskstøttede udviklingsprojekter.

Den redegørelse, jeg nu har afgivet, er udtryk for, at regeringen og folketinget står over for en række store og krævende opgaver, som skal løses i dette og de følgende folketingsår.

Regeringens politik har i løbet af to år skabt en markant og positiv vending i udviklingen i vort samfund. På alle områder er vi nu på vej mod en bedre balance. Men vi skal i de kommende år fastholde de gode resultater, der er skabt, og vi skal nå yderligere fremskridt i retning af faldende ledighed og formindskelse af underskuddene på betalingsbalancen og statsbudgettet. Det kan kun lykkes gennem en konsekvent videreførelse af regeringens politik.

Samtidig skal vi leve op til de udfordringer, den rivende udvikling stiller os over for. Vi skal tilpasse os fremtiden. Derfor er det nødvendigt, at vi i de kommende år gennemfører reformer og strukturtilpasninger, som gør ikke alene vort erhvervsliv, men hele det danske samfund bedre egnet til at udnytte de

muligheder, som den teknologiske udvikling giver os.

De beslutninger, vi træffer i disse år, vil blive afgørende for, om vi skal møde det nye årtusind som et land i fortsat fremgang eller som et land, der er sakket håbløst agterud i udviklingen.

Det er under det ansvar, vi og arbejdsmarkedets parter, erhvervslivet og hele den danske befolkning skal fortsætte med at løse både de nære og de langsigtede opgaver.

Regeringen indbyder folketingets partier til et fordomsfrit og konstruktivt samarbejde om løsningen af disse store opgaver.

Jeg foreslår, at vi indleder det nye folketingsår med et trefoldigt leve for Danmark.

Danmark leve!

(Statsministerens opfordring besvaredes med et trefoldigt hurra).

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38. Skriftlige del:

Statsministerens redegørelse i henhold til grundlovens § 38 afgives i en mundtlig og en skriftlig del.

I denne skriftlige del af redegørelsen gives en kortfattet omtale af de lovforslag og forslag til folketingsbeslutning, som regeringen ved begyndelsen af det nye folketingsår påregner at fremsætte i løbet af folketingsåret.

ARBEJDSMINISTEREN:

Ændring af lov om lige løn til mænd og kvinder.

Folketinget har den 16. marts 1984 vedtaget en ændring af lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., hvorefter ligebehandlingsprincippet ikke længere er begrænset til at gælde mænd og kvinder, der er ansat på samme arbejdsplads. For at opretholde begrebsmæssig og sproglig overensstemmelse mellem ligelønsloven og ligebehandlingsloven vil der blive fremsat forslag om en tilsvarende ændring af ligelønsloven.

Forslaget fremsættes først, når man kender udfaldet af en verserende sag ved EF-Domstolen om fortolkning af begrebet »samme arbejde« i ligelønsloven.

[Statsministeren]

Lov om værnepligtsorlov.

På baggrund af betænkningen fra udvalget vedrørende jobsikring for værnepligtige vil regeringen søge at afbøde de værnepligtiges beskæftigelsesproblemer efter hjemsendelsen ved at fremsætte forslag om en værnepligtsorlov.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Dagpengereform).

Gennem en dagpengereform gennemføres en finansieringsændring, hvorefter de forsikredes medlemsbidrag sættes i forhold til den modtagne ydelse og den samlede ledighed. Der tilskyndes til oprettelse af tillægssikringsordninger, der vil kunne tilpasses situationer, hvor den almindelige arbejdsløshedsforsikring ikke dækker.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Deling af arbejdsdirektoratet).

Lovforslaget er et led i den endelige organisatoriske deling af det nuværende arbejdsdirektorat i to selvstændige direktorater: et direktorat for arbejdsformidling og et direktorat for arbejdsløshedsforsikringen.

Forslaget vil tillægge direktøren for arbejdsløshedsforsikringen opgaver og beføjelser vedrørende arbejdsløshedsforsikringen og efterløn, der ifølge den gældende arbejdsløshedslov er henlagt til arbejdsdirektøren.

Endvidere foreslås en mindre ændring i reglen om fradrag i arbejdsgiverbidraget til arbejdsløshedsforsikringen.

Ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Ændringer med henblik på begrænsninger af fejludbetalinger).

Lovforslaget vil indeholde ændringer foreslået af udvalget vedrørende arbejdsløsheds-kassernes fejludbetalinger.

Lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

Specialarbejderuddannelsen, efteruddannelsen af faglærte, omskoling og uddannelsesforanstaltninger for særlige grupper er hidtil blevet gennemført med hjemmel dels i lov om uddannelse af specialarbejdere m.fl. og omskoling, dels i de årlige finanslove samt forskellige administrative forskrifter. Uddannelserne styres af råd, nævn eller udvalg med forskellige sammensætning og kom-

petence. Den kraftige ekspansion i de senere år, der også har omfattet etablering af forskellige nye programmer, har gjort det ønskeligt at foretage en justering og samling af retsgrundlaget i én lov omfattende samtlige arbejdsmarkedsuddannelser.

Ændring af lov om jobskabelse.

Loven indeholder en bestemmelse om revision i folketingsåret 1984-85. Der kan ikke på nuværende tidspunkt oplyses noget om forslagens indhold.

Ændring af lov om arbejdstilbud til ledige.

Loven indeholder en bestemmelse om revision i folketingsåret 1984-85. Forslaget vil indeholde særlige regler for langtidsledige, der tidligere har modtaget et arbejdstilbud. Øvrige ændringer kan ikke oplyses på nuværende tidspunkt.

Lov om kommunal støtte til beskæftigelse af unge i private virksomheder. (Løntilskud).

I forbindelse med udløbet af loven om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner skal der gives kommunerne hjemmel til fortsat at give støtte til beskæftigelse af unge ledige i private virksomheder.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Lov om arbejdsmiljø. (Grønland).

Lovforslaget sigter på – med de tillempler, der er nødvendiggjort af de særlige grønlandske forhold – at overføre regelsættet fra den danske arbejdsmiljølov til Grønland.

Ønsket om en lovrevision skal bl.a. ses på baggrund af, at der er konstateret visse mangler ved de gældende bestemmelser i den grønlandske arbejderbeskyttelseslov, herunder utilstrækkelig smidighed og savn af regler om stoffer og materialer.

Ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer.

På baggrund af en betænkning fra udvalget vedrørende revision af funktionærloven overvejes for tiden mulighederne for bl.a. at tilvejebringe bedre overensstemmelse mellem reglerne om løn under graviditet og barselorlov i henholdsvis lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel og lov om barselorlov m.v.

[Statsministeren]

og de tilsvarende bestemmelser i funktionærloven.

Ændring af lov om en arbejdsmarkedsuddannelsesfond.

Forslaget har til formål at fritage arbejdsgiverne for at betale bidrag til arbejdsmarkedsuddannelsesfonden for den først ansatte. Det er en opfølgning af et løfte, som regeringen afgav ved fremsættelsen af forslag til lov om en arbejdsmarkedsuddannelsesfond den 15. november 1983. Bortfaldet af arbejdsgiverbidraget vil ifølge loven medføre en justering af bidragstørrelserne, således at den samlede bidragsindtægt vil være uforandret.

Der vil eventuelt yderligere kunne blive tale om at løse dels de særlige problemer vedrørende arbejdsgiverbidrag for lærlinge og elever, dels problemet om lovens gyldighed i Grønland.

BOLIGMINISTEREN:

Ændring af lov om begrænsning af energiforbruget i bygninger.

Som led i regeringens sparebestræbelser vil der blive fremsat forslag om ophævelse af lovens § 20, stk. 4, hvorefter udgifterne til administration af energikonsulenttjenesten afholdes af staten.

Ændring af lov om andelsboligforeninger og andre boligfællesskaber.

Som en konsekvens af ændringen af vurderingsloven, hvorefter der ved overgang til 18. almindelige vurdering alene skal foretages vurdering af fast ejendom som kontantvurdering, må bestemmelsen om opgørelsen af andelsboligforeningernes formue ud fra ejendomsværdien ved sædvanlig prioritering ophæves. Der ønskes fremsat overgangsbestemmelser i den forbindelse. Der kan endvidere blive tale om ændringer som følge af ændringer i byfornyelses- og saneringslovgivningen.

Ændring af lov om tvungen administration af udlejningsejendomme.

Ændringsforslag er udarbejdet på baggrund af de erfaringer, der er indvundet siden ordningens start 1. januar 1981, samtidig med at lovens systematik forenkles.

Ændring af lov om boligbyggeri.

Der påtænkes gennemført følgende ændringer i lov om boligbyggeri:

1. Ændring af reglerne om støtte til udbedring af byggeskader i det direkte støttede nybyggeri, således at den nuværende finansiering på 23 pct. offentlig grundkapital samt 77 pct. realkreditbelåning afløses af en byggeskade-fond, opbygget af indbetalinger fra det almennyttige nybyggeri med tilsagn efter 1. januar 1986. Forslaget skal ses i sammenhæng med ændrede ansvarsregler for byggeriets parter, indførelse af en 5 års eftersynsordning samt skærpede vedligeholdelsesregler.

2. Der er nedsat en arbejdsgruppe, som på baggrund af den seneste udvikling inden for byggeriet skal overveje mulighederne for en ændret udformning af de for det direkte støttede byggeri fastsatte maksimale rammebeløb (anskaffelsessum pr. m²), herunder en begrænsning af stigningstakten i dette beløb.

3. Der er under socialministeriet nedsat en arbejdsgruppe, der har til opgave at udarbejde en ny ældreboligfinansiering. En gennemførelse af en sådan må forventes delvis at skulle finde sted ved ændring af lov om boligbyggeri, herunder ved ændring af reglerne om lette kollektivboliger.

4. Fastsættelse af kvoter for det direkte støttede byggeri for finansåret 1986.

Ændring af lov om byfornyelse og boligforbedring.

Forslag om revision skal i henhold til loven fremsættes i folketingsåret 1984-85.

Byfornyelsesloven trådte i kraft 1. januar 1983 og har indtil 1. januar 1985 sideordnet gyldighed med saneringsloven, som dog fortsat finder anvendelse for saneringsplaner, der er vedtaget inden 1. januar 1985.

Revisionen har alene til formål at sikre, at byfornyelsesloven kan fungere i overensstemmelse med de politiske tilkendegivelser, der fremkom i forbindelse med lovens behandling i juni 1980 og juni 1982.

Ændring af saneringsloven.

Saneringsloven ophæves med virkning fra 1. januar 1985, men har dog fortsat gyldighed for saneringsplaner vedtaget inden denne dato. På visse områder er bestemmelserne i sanerings- og byfornyelsesloven harmoniseret for at mindske forskelsvirkningen af, om

[Statsministeren]

den ene eller den anden lov bringes i anvendelse i et konkret byområde.

Gennemføres de påtænkte ændringer i byfornyelsesloven, vil der derfor være behov for, at nogle af disse tillige indføjes i saneringsloven. Dette gælder således reglerne om stiftelse af andelsboligforeninger og genhusning. Da byfornyelseslovens finansierings- og støttesystem også finder anvendelse for saneringsplaner vedtaget efter 1. juli 1983, vil ændringer i dette system tillige få virkning inden for saneringsloven.

Ny lejelovgivning.

Boligministeren har indledt drøftelser med Grundejernes Landsorganisation og Lejernes Landsorganisation med henblik på revision af lejelovgivningen.

Boligministeren vil efter afslutningen af disse drøftelser fremsætte lovforslag til forenkling af reglerne på området. Lovforslaget erstatter lov om leje og lov om midlertidig regulering af boligforholdene.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af lov om realkreditinstitutter.

Revision af bestemmelserne om realkreditlån i visse ejendomme med almennyttige formål kan medføre visse mindre ændringer i loven.

Endvidere må det antages, at et kommende forslag om ny ældreboligfinansiering vil medføre behov for konsekvensændringer i loven.

Ændring af lov om indeksregulerede realkreditlån.

Et kommende forslag om ny ældreboligfinansiering må forventes at medføre behov for konsekvensændringer i lov om indeksregulerede realkreditlån.

Ændring af byggeloven.

I samarbejde med miljøministeriet behandles problemerne omkring koordineringen af bygge- og planlovgivningen, hvilket kan medføre ændringsforslag til byggeloven.

ENERGIMINISTEREN:

Revision af lov om varmforsyning.

Loven indeholder en bestemmelse om, at forslag om revision skal fremsættes i folketingsåret 1984-85.

Efter et seminar om lovrevisionsarbejdet med henblik på drøftelse af det hidtidige arbejde udsendes forslag til høring hos de berørte ministerier, organisationer m.v.

Ændring af anlægsloven for naturgasforsyning m.fl.

Der er truffet beslutning om med virkning fra den 31. december 1984 at udskille naturgasaktiviteterne i Dansk Olie & Naturgas A/S i et nystiftet datterselskab.

I tilslutning hertil skal der foretages mindre, formelle ændringer af anlægsloven for naturgasforsyning samt varmforsyningsloven, således at disse med et i øvrigt uændret indhold kommer til at gælde for det nye selskab.

Ændring af lov om mindstebeholdninger af mineralolie og mineralolieprodukter.

Det påtænkes at foreslå loven ændret med henblik på at afpasse mindstelagrenes størrelse og sammensætning efter udviklingen i olieforbruget.

FINANSMINISTEREN:

Finanslov 1985.

Tillægsbevillingslov 1984.

Finanslov 1986.

Ændring af møntloven.

Som indledning til en møntreform foreslås møntloven ændret, bl.a. således, at mønternes pålydende overlades til administrativ fastsættelse. I forvejen fastsættes mønternes vægt, diameter, materiale og præg administrativt.

Lov om bemyndigelse til optagelse af indenlandske statslån.

Lovforslagets formål er at skabe mulighed for at modvirke likviditetsvirkningen af statens budgetunderskud.

Lov om bemyndigelse til optagelse af udenlandske statslån.

[Statsministeren]

Lovforslagets formål er at skabe mulighed for, at staten kan medvirke ved dækningen af Danmarks valutariske finansieringsbehov.

FORSVARSMINISTEREN:

Ændring af lov om militær retspleje.

Forslaget skyldes allerede foretagne ændringer af borgerlig retsplejelov, dels om udvidet anvendelse af lægdommere, dels om bortfald af hidtidig bødegrænse.

Ændring af lov om forsvarets personel.

I medfør af aftalen om forsvarets ordning i perioden 1985–87 forlænges den første uddannelsesperiode for værnepligtige menige ved kamptropperne og ingeniørtropperne fra 9 måneder til 12 måneder. I tilslutning hertil overvejes en tilsvarende forlængelse af tjenestetiden for værnepligtige befalingsmænd fra 21 til 24 måneder. Der kan som følge heraf blive tale om ændring af personellovens bestemmelse om, at tjenestetidens længde ikke kan overstige i alt 24 måneder.

INDENRIGSMINISTEREN:

Ændring af de kommunale styrelseslove.

Som et led i regelforenklingsarbejdet har indenrigsministeren nedsat et udvalg med bl.a. den opgave at forenkle reglerne om økonomiske ydelser til kommunalbestyrelsesmedlemmer.

Ændring af den kommunale ejendomsskattelev samt af lovbestemmelserne om den amtskommunale grundskyldpromille.

Den såkaldte 10 promille-regel, hvorefter kommuner, hvor mindst én skatteyder har ramt skatteloftet, skal opkræve grundskyld med mindst 10 promille, ophæves og erstattes af begrænsninger i den enkelte kommunes frie udskrivning af grundskatter. Herudover kan andre ændringer i den kommunale ejendomsskattelev komme på tale. Ifølge en lov fra 1981 er den amtskommunale grundskyldpromille i årene 1982–85 henholdsvis 13, 12, 11 og 10.

Fra 1986 vil promillen uden ny lovgivning skulle være på 20 i henhold til reglerne i lov om udskrivning af skat til amtskommunen. Disse regler vil blive foreslået ændret.

De forskellige bestemmelser om rente ved forsinket betaling af ejendomsskatter vil blive søgt harmoniseret.

Ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

Ændringsforslaget indeholder 3 konkrete ændringer til udlignings- og tilskudsbestemmelser i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner.

For det første ændres vægtene for udgiftsbehovskriterierne i den amtskommunale udgiftsbehovsudligning som følge af de byrdefordelingsmæssige forskydninger amtskommunerne imellem ved ændring af bistanndslovens regler om finansiering af børns døgnophold uden for eget hjem.

For det andet ændres betingelserne for at opnå tilskud over den vækstkommunale hovedstadsudligning, således at krav til tidligere eller forestående befolkningsvækst ophæves.

For det tredje ændres det folketal, som indgår ved beregningen af kommuners og amtskommuners beskatningsgrundlag pr. indbygger og udgiftsbehov pr. indbygger samt ved fastsættelsen af det samlede tilskud eller tilsvær.

Ændring af lov om kommunale valg.

Lovforslaget vil først og fremmest tage sigte på at afkorte det tidsrum før valget – 18 dage – i hvilket vælgere, der anmelder tilflytning til en kommunes folkeregister, er afskåret fra at afgive deres stemme, samt på at ændre udformningen af den stemmeseddel, som anvendes ved amtsrådsvalg.

Overvejelserne i det af indenrigsministeren i februar 1984 nedsatte udvalg vedrørende brevstemmeafgivning forventes afsluttet i løbet af efteråret 1984 og vil formentlig munde ud i forslag til ændring af bl.a. den kommunale valglovs bestemmelser om brevstemmematerialets udformning.

Ændring af lov om valg til folketinget.

Det ovenfor omtalte udvalgsarbejde vedrørende brevstemmeafgivning vil formentlig føre til forslag om ændring af bl.a. folketingsvalglovens bestemmelser om brevstemmematerialets udformning.

De tre årlige indfødsretslove.

[Statsministeren]

Lovgivning vedrørende frikommuner.

Lovgivning om frikommuneprojektet er påkrævet for at imødekomme kommunernes ønsker om forsøg med andre løsninger end dem, der fremgår af gældende love.

Lov om finansiering af bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Lov om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner udløber med udgangen af 1985. Loven fastlægger rammerne for finansiering af indsatsen mod arbejdsløsheden blandt unge, herunder foranstaltninger inden for arbejdsministeriets og undervisningsministeriets områder.

Af hensyn til den kommunale budgetlægning på beskæftigelsesområdet fra 1986 skal der tages stilling til omfanget af den kommunale indsats inden sommerferien 1985.

Ændring af lov om offentlig sygesikring.

Som en konsekvens af lovgivningen i foråret 1984 om en suspension af dyrtidsreguleringen m.m. i næste overenskomstperiode er der gennemført en fastlåsning af visse reguleringer i den sociale lovgivning til et maksimum af 2 pct.

I forbindelse hermed er det nødvendigt at foretage en ændring af bestemmelsen i sygesikringsloven om regulering af begravelseshjælp, sådan at denne regulering på tilsvarende måde fastlåses til 2 pct. om året i den nævnte periode.

Lov om ændring af finansieringsbestemmelserne for sundhedsmæssige ordninger.

I forbindelse med regeringens overvejelser om ændring af finansieringsbestemmelserne for en række sociale ydelser overvejes tillige en omlægning af finansieringsbestemmelserne for visse sundhedsmæssige ordninger, således at der skabes overensstemmelse mellem byrdefordelingen mellem stat og kommuner på det sociale og det sundhedsmæssige område.

Ændring af lov om sygehusvæsenet.

Ændring af lov om svangerskabshygiejne og fødselshjælp.

Ændring af lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse.

Som led i arbejdet med videreudvikling af de statslige/kommunale plansystemer foreslås sygehuslovens bestemmelser om godkendelse af sygehusplaner m.v. ophævet. Tilsvarende foreslås godkendelsesbestemmelserne ophævet i loven om svangerskabshygiejne og fødselshjælp. Endvidere foreslås gennemført forskellige ændringer i lovenes planlægningsbestemmelser, bl.a. med henblik på at integrere fødselshjælpsplanlægningen og sygehusplanlægningen.

Som følge af ophævelsen af visse godkendelsesbestemmelser i lov om sygehusvæsenet skal der gennemføres enkelte ændringer af centralstyrelsesloven af teknisk karakter.

Ændring af lov om tandlæger.

Indenrigsministeriet agter efter anmodning fra sundhedsstyrelsen at ændre tandlægelovens § 2, stk. 1, således at det obligatoriske assistentår efter aflagt kandidateksamen afskaffes som betingelse for at opnå autorisation som tandlæge.

Ændringen er begrundet i bl.a. beskæftigelsesmæssige problemer for tandlæger, som i stigende grad forhindrer nyuddannede i at få beskæftigelse med henblik på gennemførelse af assistentåret.

Ændringen vil også bringe Danmark på linie med de øvrige EF-lande, hvor et krav om obligatorisk assistentår ikke eksisterer.

Ændring af lov om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger.

Som led i den indgåede aftale mellem regeringspartierne, socialdemokratiet og det radikale venstre om civilforsvarets ordning for 3 års perioden 1. januar 1985 til 31. december 1987 vil der blive fremsat forslag til ændring af lov om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger. Forslaget vil indebære, at den nuværende afgrænsning af sikringsrumspligten til byzonerne i 129 af landets kommuner udvides til at omfatte alle byzoner og landzoner i samtlige landets kommuner. Herved opnås der ensartede geografiske regler for sikringsrumspligten.

Ændring af lov om det civile beredskab.

Arbejdsgruppen om kommunernes civile beredskab har i en rapport foreslået lovhjemlet en bemyndigelse for indenrigsministeren til i en bekendtgørelse at udsende regler om kommunernes styrelse under krig eller truen-

[Statsministeren]

de udsigt til krig. Desuden foreslås indført en generel forpligtelse for kommuner og amtskommuner til at planlægge et civilt beredskab i fredstid. Det foreslås, at beredskabs-synspunkter indføres i den almindelige planlægning i fredstid, efterhånden som de enkelte love kommer op til revision. Formålet med ændringerne er at give kommuner og amtskommuner en mere central placering i det civile beredskab i overensstemmelse med deres placering i den offentlige forvaltning efter kommunalreformen.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af lov om folketingsvalg på Færøerne.

Hensigten med forslaget er at give danske statsborgere, der fra Færøerne midlertidigt flytter til udlandet, en tilsvarende adgang til at afgive stemme ved folketingsvalg, som i 1980 er tillagt statsborgere, der fra Danmark midlertidigt flytter til udlandet.

Herudover vil forslaget komme til at indeholde en del tekniske ændringer, hvorved den færøske folketingsvalgslov ajourføres med den danske.

Ændring af lov om sygehusvæsenet.

Der er overvejelser om ændring af sygehuslovens kapitel 2: retten til sygehusbehandling (amtsgrænserne).

Lov om bygningsmæssige rammer for funktionerne ved Fysiurgisk Hospital i Hornbæk.

I redegørelsen til folketinget om rigshospitalets fysiske rammer, som blev afgivet i februar 1984, blev der ud over en overførelse af Finseninstitutet til selve rigshospitalet foreslået en renovering af de fysiske rammer for funktionerne ved Fysiurgisk Hospital i Hornbæk. Imidlertid måtte der ske yderligere undersøgelser forud for en beslutning om disse funktioners placering, hvorfor denne problematik ikke indgik i lovforslaget om udbygning af rigshospitalet m.v., der vedtoges af folketinget den 25. maj 1984.

Ændring af lov om offentlig sygesikring.

Regeringen overvejer at foreslå loven ajourført på forskellige punkter, bl.a. reglerne om sammensætningen af landssamarbejdsudvalg og voldgiftsråd, der behandler

sager vedrørende fortolkningen af overenskomsterne mellem de forskellige lægeorganisationer og sygesikringens forhandlingsudvalg.

Lovregulering vedrørende anvendelsen af biomedicinsk teknologi. (Ægtransplantation, gensplejsning, fosterundersøgelser og kunstig insemination).

Der er i april 1984 nedsat et forberedende udvalg, der skal vurdere de etiske aspekter ved og behovet for en regulering af anvendelsen af nævnte behandlings- og undersøgelsesmetoder. Udvalget skal afgive redegørelse omkring 1. oktober 1984.

Udvalgets arbejde vil formentlig bl.a. munde ud i et forslag om nedsættelse af et permanent »etisk råd« for det biologisk-medicinske forskningsområde, som skal have til opgave at følge udviklingen, rådgive, fastsætte vejledende retningslinier og formidle oplysning.

INDUSTRIMINISTEREN:

Ændring af lov om egnsudvikling.

Genfremsættelse af det forslag, som blev fremsat den 25. maj 1984.

Lov om statsligt indskud i Finansieringsinstituttet for Industri og Håndværk A/S (FIH) med henblik på udlån til håndværk og mindre industri.

Genfremsættelse af det forslag, som blev fremsat den 25. maj 1984.

Ændring af lov om statstilskud til produktudvikling.

Foranlediget af udvalgsarbejdet til undersøgelse af, hvordan vilkårene for de små og mellemstore virksomheder kan lettes, samt af teknologirådets forslag til et teknologisk udviklingsprogram vil produktudviklingsordningen blive ændret. Ordningen foreslås udvidet til at omfatte visse faser af udviklingsprocessen og visse udgifter herved, som ikke hidtil har kunnet finansieres, herunder udgifter til markedsundersøgelser m.v. Desuden vil ordningen generelt blive udvidet til også at omfatte software.

Ændring af lov om teknologisk service.

Teknologirådets forslag til et teknologisk udviklingsprogram vil nødvendiggøre visse

[Statsministeren]

ændringer af loven. Blandt andet er der ikke efter loven hjemmel til at medvirke ved finansiering af udstyr og anlæg til andre end godkendte institutter.

Ændring af lov om garantier for lån til mindre fragtskibe.

Forslaget medfører, at adgangen til at garantere for lån til ombygning af mindre skibe genindføres.

Baggrunden herfor er, at efterspørgslen efter garantier for tiden i stigende grad vedrører ombygning af mindre fragtskibe.

Ændring af lov om statsautoriserede revisorer.

Forslaget har bl.a. til formål at muliggøre et nærmere samarbejde mellem danske og udenlandske revisorer. Samtidig foreslås beløbet for garantiforsikring forhøjet fra 100.000 kr. til 500.000 kr.

Endvidere påtænkes ændringer i revisornævnets sammensætning og de sanktionsmuligheder, som nævnet har. Endelig vil blive foreslået enkelte andre ændringer, særlig vedrørende habilitetsreglerne.

Ændring af lov om registrerede revisorer.

Det vil blive foreslået, at registrerede revisorer skal have garantiforsikring mod økonomisk ansvar for et beløb af 500.000 kr. i lighed med de statsautoriserede revisorer. Samtidig vil blive foreslået ændringer i loven, der er en følge af ændringen af loven om statsautoriserede revisorer.

Ændring af lov om banker og sparekasser og lov om visse spare- og udlånsvirksomheder. (Andelskasser m.v.).

Forslaget tilsigter indførelse af en godkendelsesordning og et vist tilsyn med andelskasser.

Forslaget er en konsekvens af EFs 1. direktiv om samordning af lovgivningen om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut. Gennemførelsesfristen udløber ved udgangen af 1985. Endvidere foretages ændringer af teknisk karakter i lov om banker og sparekasser på grund af ændringer i aktieselskabsloven og årsregnskabsloven.

Ændring af lov om visse kreditinstitutter, lov om en værdipapircentral og lov om Københavns Fondsbørs. (Bankiervirksomhed m.v.).

Forslaget tilsigter at indføre en godkendelsesordning og et vist offentligt tilsyn med den bankiervirksomhed, der hidtil har været drevet som personligt firma.

Forslaget er en konsekvens af EFs 1. direktiv om samordning af lovgivningen om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut og har derfor en naturlig sammenhæng med det foran nævnte lovfor-slag vedrørende andelskasser.

Ved forslaget gennemføres EFs direktiv om tilsyn med kreditinstitutter på et konsolideret grundlag.

Tre børsretlige EF-direktiver indebærer, at der i fondsbørsloven skal foreskrives en særlig tavshedspligt for de kompetente myndigheder.

Endvidere foretages ændring i lov om en værdipapircentral i konsekvens af ændringer af lov om Københavns Fondsbørs.

Endelig overvejes at medtage en ændring af værdipapircentrallovens regel om udsendelse af ændringsmeddelelse, således at den kan udsendes af det kontoførende institut.

Ændring af aktieselskabsloven og anpartselskabsloven. (Emissionsomkostninger, arbejdstagerrepræsentation m.v.).

Forslaget vedrører en ændring af reglerne for beregning af størsteløbet af omkostninger – bortset fra offentlige afgifter, selskabet må afholde i forbindelse med aktie- og anpartsemission – samt ændring af reglerne om arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer.

Ændring af lov om skibes bemanning.

Den gældende lov, der er fra 1964, erkendes fra alle sider at være utidssvarende. Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) har på sin generalforsamling i november 1981 vedtaget en resolution om principper for sikker bemanning, som gør det muligt at fastsætte individuel bemanning af skibe under hensyntagen til nærmere angivne retningslinier, herunder blandt andet de i Den Internationale Konvention om Uddannelse af Søfarende, om Sønæring og om Vagthold, 1978, indeholdte forskrifter for vagthold i skibe.

Ændring af sønæringsloven.

Som en konsekvens af ændring af lov om skibes bemanning kan det blive nødvendigt at foretage visse justeringer i sønæringsloven.

[Statsministeren]

Ændring af lov om søfartsuddannelse.

Som en konsekvens af ændring af lov om skibes bemanning kan det blive nødvendigt at foretage visse justeringer i uddannelsesloven.

Ændring af lov om tilsyn med monopoler og konkurrencebegrænsninger.

Forslaget er en genfremsettelse af det i folketingssamlingen 1982-83 fremsatte forslag.

Forslaget medfører, at afgørelsen om, hvorledes offentliggørelse af monopoltilsynets undersøgelser kan ske, fremover alene kan træffes af monopolrådet. Kompetencen til at behandle klager herover overføres fra industriministeren til monopolankenævnet.

Ændring af lov om forsikringsvirksomhed, lov om banker og sparekasser og lov om en værdipapircentral. (Arbejdstagerrepræsentation).

Forslaget vedrører ændringer i reglerne om arbejdstagervalgte bestyrelsesmedlemmer i forsikringsselskaber, banker, sparekasser samt værdipapircentralen.

Lov om kommanditselskaber.

I juni 1981 afgav et udvalg under industriministeriet om kommanditselskaber og interesseskaber en delbetænkning om lovgivning om kommanditselskaber.

Betænkningens forslag vil efter en bearbejdelse og fornøden harmonisering med anden selskabsretlig lovgivning danne udgangspunkt for et lovforslag om denne selskabsform.

Ændring af lov om Danmarks Erhvervsfond.

Såfremt udfaldet af Nyboe Andersen-udvalgets arbejde fører til en overførsel af § 7-ordningen i lov om internationalt udviklingssamarbejde til Danmarks Erhvervsfond, vil dette kræve en lovændring.

JUSTITSMINISTEREN:

Forvaltningsprocesreform.

Forvaltningsprocesreformen består af en generel forvaltningslov og en ny lov om offentlighed i forvaltningen.

Forslaget til en generel forvaltningslov tilsigter at regulere en række centrale spørgs-

mål om forvaltningens sagsbehandling: speciel inhabilitet, parters aktindsigt, partshøring (kontradiktion), klagevejledning og begrundelse af forvaltningsafgørelser. Der er i det væsentlige tale om en lovfæstelse af de almindelige retsgrundsætninger, der har fundet udtryk navnlig i de senere års ombudsmandspraksis.

Ændring af færdselsloven. (Hastighedsgrænser, køreuddannelse m.v.).

Genfremsettelse af det forslag, som blev fremsat den 22. maj 1984.

Den generelle hastighedsbegrænsning på motorveje foreslås forhøjet fra 100 km i timen til 120 km i timen, og der foreslås indført en ny generel hastighedsbegrænsning på motortrafikveje på 90 km i timen. Lovforslaget lægger endvidere op til en øget hastighedsdifferentiering i tættere bebygget område. Herudover indeholder forslaget forskellige ændringer i de køretøjsbestemte hastighedsgrænser for lastbiler og busser.

Lovforslaget indeholder endvidere rammerne for en gennemgribende reform af køreuddannelsen, og der foreslås en lempelse af reglerne for afholdelse af motorløb på veje samt visse ændringer med hensyn til kørekort og periodisk syn.

Ændring af myndighedsloven og retsplejeloven. (Fælles forældremyndighed).

Folketinget vedtog i foråret 1984 et beslutningsforslag om børns retsstilling, hvorved regeringen blev opfordret til straks i begyndelsen af næste folketingssamling at fremsætte et lovforslag, der i hovedlinierne svarer til lovudkastet i betænkningen fra justitsministeriets arbejdsgruppe vedrørende forældremyndighed m.v. (Betænkning nr. 985/1983).

Lovforslaget medfører bl.a., at forældre, der ikke er gift med hinanden, og forældre, der bliver separeret eller skilt, får adgang til at aftale fælles forældremyndighed.

Ændringen af myndighedsloven vil nødvendiggøre, at der samtidig gennemføres visse mindre ændringer af ægteskabsloven, retsplejeloven og retsafgiftsloven.

Ændring af lov om renter ved forsinket betaling m.v. (Forhøjelse af morarenten).

Efter lovforslaget forhøjes den almindelige morarente, som finder anvendelse, hvis ikke andet følger af aftale eller særlig lov, fra dis-

[Statsministeren]

kontoen plus to procent, dvs. for tiden 9 procent, til et beløb, der i højere grad svarer til den gennemsnitlige udlånsrente.

Ændring af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser.

På baggrund af en folketingsbeslutning af 27. maj 1983 har en arbejdsgruppe under justitsministeriet overvejet spørgsmålet om en ændring af loven om erstatning til ofre for forbrydelser, således at offeret får et retskrav på erstatning fra staten i stedet for som i dag, hvor erstatningsordningen bygger på et billighedsprincip.

Samtidig har arbejdsgruppen overvejet konsekvenserne for offererstatningsloven af gennemførelsen af loven om erstatningsansvar. Det forventes, at arbejdsgruppens betænkning vil indeholde forslag til ændring af lovens § 8, således at der ikke længere skal være mulighed for nedsættelse eller bortfald af erstatningen efter en rimelighedsvurdering. Forslaget indebærer, at afgørelser efter loven skal træffes på grundlag af de almindelige regler om skadevolderens erstatningsansvar. Samtidig foreslås det, at der indsættes særlige maksima i loven for erstatningernes størrelse.

Ændring af retsplejeloven. (Telefonaflytning m.v., politiets anvendelse af agenter som led i efterforskningen, retternes saglige og stedlige kompetence m.v.).

Lovforslaget tilsigter bl.a. at nedbringe berammelsestiderne ved højesteret. Med henblik herpå har justitsministeriet anmodet retsplejerådet om at overveje, hvorledes arbejdsbyrden for højesteret kan nedbringes. Retsplejerådets betænkning forventes at foreligge i begyndelsen af efteråret.

Strafferetsplejeudvalget forventes i løbet af oktober måned 1984 at afgive betænkning om indgreb i meddelelshemmeligheden og om politiets anvendelse af agenter som led i efterforskningen, og forslagene herfra vil indgå i lovforslaget. Betænkningen vil bl.a. indeholde forslag om advokatbeskikkelse i forbindelse med behandlingen af sager om tilladelse til telefonaflytning m.v. Endvidere vil den indeholde forslag om en retlig prøvelse af politiets anvendelse af agenter som led i efterforskningen.

Lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser truffet af domstolene i et andet EF-land.

Lovforslaget tilsigter at gennemføre EF-domskonventionens regler om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser, der er truffet af domstolene i et andet EF-land. Spørgsmålet behandles for tiden af retsplejerådet.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af straffeloven. (Datakriminalitet).

Justitsministeriet har i marts 1984 anmodet straffelovrådet om en udtalelse vedrørende spørgsmålet om ændring af straffeloven for at imødegå de nye former for datakriminalitet. Straffelovrådet er anmodet om at afgive udtalelsen så vidt muligt inden udgangen af 1984.

I det omfang straffelovrådet foreslår ændringer af straffeloven, vil det formentlig være af stor betydning, at der hurtigt udarbejdes lovforslag om ændringer af straffeloven.

Ændring af straffeloven. (Tavshedspligt).

Justitsministeriet har i september 1984 anmodet straffelovrådet om en udtalelse vedrørende et på grundlag af betænkningen om tavshedspligt (998/1984) udarbejdet forslag til ændring af straffelovens regler om tavshedspligt.

Straffelovrådet er anmodet om at afgive udtalelsen så vidt muligt inden udgangen af 1984.

Tavshedspligtudvalget har ud over ændring af straffelovens bestemmelser om tavshedspligt foreslået, at der fastsættes regler om tavshedspligt i en generel forvaltningslov. På grundlag af bl.a. tavshedspligtudvalgets forslag og en udtalelse fra straffelovrådet herom kan der blive tale om at foreslå straffelovens bestemmelser om tavshedspligt ændret og om at medtage regler om tavshedspligt i forslaget til forvaltningslov.

KIRKEMINISTEREN:

Lov om folkekirkens økonomi.

Forslaget er en genfremsættelse af det forslag, som blev fremsat den 4. april 1984.

Lov om adgang til præstestillinger i folkekirken.

[Statsministeren]

Udkast til lovforslaget er først på sommeren 1984 sendt til høring hos bl.a. biskopperne og Den danske Præsteforening. Foreløbige reaktioner tyder på ret omfattende indvendinger imod udkastet. Det er derfor muligt, at lovforslaget efter høringsprocedurens afslutning stilles i bero og foreløbig erstattes af et forslag til en mindre revision af den eksisterende lov om adgang til præsteembeder i folkekirken.

Lov om kirkers bestyrelse og brug.

Forslaget tilsigter en ajourføring og revision af reglerne i den gældende lov med baggrund i en udvalgsbetænkning fra 1976, hvis hovedtanker ikke hidtil er realiseret, men som nu har fået fornyet aktualitet.

LANDBRUGSMINISTEREN:

Ophævelse af lov om salg af frugt og gartneriprodukter ved frivillig offentlig auktion.

Loven foreslås ophævet som led i regeringens regelsaneringsprogram, idet frugt og gartneriprodukter i dag ikke sælges ved auktion, men ved »hollandsk ur«. Højesteret har ved en dom i 1945 fastslået, at denne salgsform ikke kan anses som auktion, idet der ikke gives mulighed for overbud.

Ændring af lov om tilskud til strukturprojekter inden for jordbruget.

Tilskud efter loven ydes til de projekter, der modtager tilskud fra Den europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget i henhold til Rådets forordning nr. 355/77. Forordningen udløber med udgangen af 1984, men er af Rådet forlænget til udgangen af 1995. Samtidig er vedtaget en række ændringer, som indebærer, at den gældende lov skal ændres.

Ændring af lov om tilskud til dræning og vanding.

Efter den gældende lov kan der ydes tilskud til dræningsarbejder og vandingsanlæg på jordbrugs- og skovarealer. Tilskuddet udgør (normalt) 33½ pct. af udgifterne ved arbejdet (for vandingsanlæg medregnes kun udgifterne til de grundfaste dele). I lovforslaget nedsættes den nævnte tilskudssats fra 33½ pct. til 25 pct.

Lov om kapitelstakster.

Loven skal afløse den gældende lov om fastsættelse af kapitelstakster.

Kapitelstakster anvendes i dag hovedsagelig som konjunkturregulerende faktor i forpagtningskontrakter, hvor forpagtningsafgiften er fastsat i naturalier.

Efter loven beregnes der kun kapitelstakster for byg, og omregningen fra byg til hvede sker efter en i loven fastsat konstant faktor. Som følge af, at prisrelationerne mellem byg og hvede har ændret sig siden den nugældende lovs vedtagelse i 1971, sker denne omregning i dag på et forkert grundlag.

Efter dette lovforslag skal der beregnes kapitelstakst for hvede efter de samme principper som ved beregning af kapitelstaksten for byg, nemlig ved direkte prisindberetninger. Omregningen af kapitelstaksten fra byg til rug og havre og omregningsfaktorerne til gammel dansk korntønde og hektoliter udgår, således at kapitelstaksten for fremtiden kun angives for byg og hvede pr. 100 kg.

Ændring af lov om tilskud til den landøkonomiske konsulentvirksomhed.

På baggrund af direktiv nr. 72/161/EØF blev loven i 1975 ændret, således at der kunne ydes støtte til erhvervs- og samfundsmæssig vejledningsvirksomhed for personer, der er beskæftiget ved jordbrug.

Direktivet er midlertidigt forlænget til 31. oktober 1984 og forventes derefter erstattet af en strukturforordning, som ikke indeholder bestemmelser om erhvervs- og samfundsmæssig vejledning. Den erhvervs- og samfundsmæssige vejledning i jordbruget har vist sig nyttig, og det foreslås derfor at videreføre ordningen også efter ophøret af EF-forpligtelsen.

Ændring af lov om udlån til yngre jordbrugere.

Efter den gældende lov kan der ydes statslige kursudligningslån og etableringstilskud til førstegangsetablerende jordbrugere under 40 år, der opfylder visse uddannelseskraav og tager jordbrug som hovederhverv.

EF-Kommissionen har i forslaget til rådsforordning om forbedring af landbrugsstrukturerne m.m. foreslået, at etableringsstøtte til yngre jordbrugere bliver et led i EFs strukturpolitik. Det vil derfor være hensigtsmæssigt at ændre den eksisterende danske ordning således, at den er afstemt efter EF-reg-

[Statsministeren]

lerne. Samtidig vil andre ændringer i ordningen blive overvejet i lyset af de hidtil indvundne erfaringer.

Ændring af lov om støtte til modernisering af jordbrugsbedrifter.

EFs moderniseringsdirektiv (dir. 172/159/EØF) er midlertidigt forlænget til 31. oktober 1984 og forventes derefter erstattet af en strukturforordning, som vil medføre væsentlige ændringer i den gældende moderniseringsstøtteordning. Strukturforordningen skal gælde for en periode på 10 år, begyndende den 1. januar 1985.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat forslag om:

Ændring af lov om statens fremskaffelse af jord og udlån til jordbrugsmæssige formål.

Det overvejes at ændre principperne for udlånsordningerne, så de tilpasses de ændringer, som ventes i principperne for støtte efter lov om udlån til yngre jordbrugere.

MILJØMINISTEREN:

Lov om nedbringelse af okkergener i vandløb.

Den 3-årige forsøgsordning vedrørende okkerrensning i vandløb, søer og havet udløber 31. januar 1985. På baggrund af folketingets debat i maj 1984 om forsøgsordningen er et forslag til en fremtidig ordning under udarbejdelse. En permanent okkerordning forventes at kunne træde i kraft 1. januar 1985.

Lov om udvidet klageadgang i lov om beskyttelse af havmiljøet, lov om vandforsyning og lov om kemiske stoffer og produkter.

Lovforslaget indfrier et tilsagn, miljøministeren har givet folketinget i foråret 1984. Det skal i lighed med principperne inden for miljøbeskyttelsesloven og vandløbsloven give mulighed for, at visse landsdækkende organisationer/foreninger kan anke visse sager inden for havmiljølov, vandforsyningslov og muligvis lov om kemiske stoffer og produkter.

Ændring af lov om vandforsyning m.v.

Der foreslås indføjet en ny bestemmelse i vandforsyningsloven, der skal kunne give kommunen og amtskommunen hjemmel til at

yde økonomisk støtte til private vandforsyningsanlæg. Støtten skal navnlig kunne ydes til fremme af en hensigtsmæssig vandforsyningsstruktur.

Ændring af lov om by- og landzoner.

I forbindelse med miljøministeriets forenklingsarbejde kan der blive tale om at stille forslag om forenkling af lovens klageregler m.v.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Lov om foranstaltninger til nedbringelse af tilførslen af kvælstof, fosfor og organiske stoffer (NPO) til vandet.

Miljøministeren vil i efteråret 1984 give en redegørelse til folketinget om tilførslen af kvælstof, fosfor og organisk stof til grundvand og til overfladevand samt virkninger af denne tilførsel. Der kan blive tale om ændringer af love, bekendtgørelser m.v. i forbindelse med opfølgningen af denne såkaldte NPO-redegørelse. Der kan eksempelvis blive tale om ændring af visse bestemmelser i reglementet til miljøbeskyttelsesloven.

Ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om kemiske stoffer og produkter vedrørende genteknologi m.v.

Et udvalg under indenrigsministeriet har til opgave at udarbejde forslag til organisation af og indhold i en offentligt administreret registrerings- og tilsynsordning med gensplejsning og andre bioteknologiske arbejdsprocesser, der indvirker på organismers arvemasse.

Udvalgsarbejdet kan resultere i ny lovgivning, blandt andet fordi miljøbeskyttelsesloven ikke skønnes at indeholde tilstrækkelig klar hjemmel til at regulere emissioner af gensplejsede organismer, og fordi kemikalie-loven ikke skønnes at indeholde tilstrækkelig hjemmel til at regulere enhver produktion/ anvendelse af mikroorganismer/andre levende organismer. Tilsvarende kan der være behov for ændringer af lov om levnedsmidler og lov om naturfredning.

Ændring af lov om lands- og regionplanlægning, lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet og lov om kommuneplanlægning. (Forenkling).

[Statsministeren]

Som led i arbejdet med forenkling af miljøministeriets lovgivning kan der blive tale om at ændre lands- og regionplanlovenes regler om regionplantillæg m.v.

Der kan endvidere blive tale om at ændre kommuneplanlovens bestemmelser om lokalplanpligt og procedurer for ændringer af lokalplaner og kommuneplaner.

Ændring af en række af miljøministeriets love som følge af opfølgningen af Planredegørelse 3 (planreformen).

Som et led i opfølgningen af Planredegørelse 3 på miljøministeriets område kan der blive tale om at ændre en række love, bekendtgørelser m.v.

Ændring af lov om by- og landzoner og lov om kommuneplanlægning. (Tilbageførsel).

En udvalgsbetænkning foreslår en generel og permanent mulighed for på grundlag af en kommuneplan at tilbageføre arealer fra byzone/sommerhusområder til landzone. Endvidere foreslås en ordning for tilbagebetaling/eftergivelse af frigørelsesafgift samt eventuel kompensation for betalt grundskyld. Der vil endvidere være mulighed for at søge erstatning, svarende til zonelovens nuværende erstatningsmulighed.

MINISTEREN FOR GRØNLAND:

Ændring af lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre og de grønlandske kommuner.

I lovforslaget foreslås ydet et tilskud til hjemmestyret for perioden 1985-87 i forbindelse med overførelse til hjemmestyret af KGHs produktions- og salgsvirksomhed og erhvervsstøtten.

Lovforslaget må ses i sammenhæng med lovene om støtte til erhverv i Grønland, om produktion og salg af grønlandske produkter og om Den kgl. grønlandske Handel, alle vedtaget den 28. marts 1984.

Lov om etablering af et fælles dansk-grønlandsk selskab til varetagelse af offentlig deltagelse i olieaktiviteter i Grønland.

Lovforslaget vil afstikke rammerne for etablering af et fælles dansk-grønlandsk aktieselskab med det formål at varetage dansk-grønlandsk offentlig deltagelse i og udførelse af aktiviteter vedrørende efterforskning, udvinding og transport af kulbrinter i Grøn-

land. Ejerforholdet i det fælles selskab fastsættes på grundlag af den fælles dansk-grønlandske beslutningskompetence på råstofområdet, således at 50 pct. af aktierne indehaves af hjemmestyret og 50 pct. af staten med ministeren for Grønland som ansvarlig for den samlede forvaltning vedrørende mineralske råstoffer i Grønland.

Etableringen af selskabet er konkret foranlediget af den forventede meddelelse i 1984 om koncession til efterforskning og udvinding af kulbrinter i Jameson Land i Østgrønland. Samtidig påregnes statens aktiebeholdning i Nordisk Mineselskab afhændet ved salg.

Ophævelse af lov om Nordisk Mineselskab A/S.

Den gældende lov danner grundlag for statens økonomiske medvirken til stiftelse og drift af Nordisk Mineselskab A/S samt for den til selskabet meddelte eneretsbevilling til efterforskning og udvinding af råstoffer i en del af Østgrønland.

Med meddelelse af den ovenfor omtalte koncession til efterforskning og udvinding af kulbrinter i Jameson Land i Østgrønland ophæves Nordisk Mineselskabs 1952-koncession. Samtidig udtræder staten af Nordisk Mineselskab A/S ved afhændelse af sin aktiebeholdning, således at den offentlige deltagelse i det nye konsortium koncentrerer sig i det ovenfor nævnte dansk-grønlandske offentligt ejede selskab.

Ophævelse af lov om Arktisk Minekompagni A/S.

Den gældende lov danner grundlag for eneretsbevilling til at efterforske og udvinde molybdæn m.v. i et område i Østgrønland. Bevillingen blev tilbagekaldt i 1975, og Arktisk Minekompagni A/S, der nu er et helejet datterselskab af Nordisk Mineselskab A/S, er i dag et hvilende selskab. Ophævelsen af loven er således af formel, ordensmæssig karakter.

MINISTEREN FOR KULTURELLE ANLIGGENDER:

Ændring af lov om musik.

Der vil blive fremsat forslag om udskydelse af den revision af loven, som ifølge en

[Statsministeren]

bestemmelse i loven skal finde sted senest i 1984-85.

Ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker. Ændring af lov om retten til fotografiske billeder.

Forslagene, som fremsættes på grundlag af delbetænkninger og udtalelser fra udvalget vedrørende revision af ophavsretslovgivningen, vil bl.a. dreje sig om følgende:

- gennemførelse af en aftalelicensbestemmelse for fotokopiering inden for undervisningssektoren;
- bestemmelse om regulering af forholdet mellem ophavsretsloven og offentlighedsloven;
- eventuelt spørgsmål om ændring af ophavsretslovens § 17 om optagelser fra radio og fjernsyn til undervisningsbrug;
- ændring af påtale- og sanktionsbestemmelserne i de to love;
- eventuelt nye bestemmelser om rettigheds-clearing i forbindelse med kabelspredning af radio- og fjernsynsprogrammer.

Lov om eliteidrættens fremme.

Der vil på baggrund af debatten i folketinget om redegørelsen om eliteidræt efter drøftelse med idrætsorganisationerne blive fremsat forslag om oprettelse af en selvejende institution til varetagelse af en række opgaver til fremme af eliteidrætten i Danmark. Institutionen vil blive finansieret dels ved bidrag fra idrætten selv, dels ved overførsel af dele af statsafgiften på fodboldtips og V6-spil.

Ændring af lov om Danmarks biblioteksskole.

Lovforslaget vil tilsigte en revision af biblioteksskolens grunduddannelse, efteruddannelse og forskningsvirksomhed. Planlægningen og styringen af skolens virksomhed søges forbedret, ikke mindst med henblik på at forøge de studerendes muligheder for ansættelse i det private erhvervsliv.

MINISTEREN FOR OFFENTLIGE ARBEJDER:

Ændring af lov om luftfart.

Forslaget vil bl.a. indebære forhøjelse af grænsen for luftbeforderens ansvar for så vidt angår skade på passagerer.

Ændring af vejlove.

Lov om offentlige veje ændres således, at vejadgangsudvalgene nedlægges. Udvalgene har til opgave at registrere adgangsforholdene til offentlige veje og fremkomme med forslag om adgangsbegrænsninger til disse veje. Da arbejder, der påbegyndtes i begyndelsen af 1960'erne, stort set er afsluttet, og da dispensation fra adgangsbegrænsning siden 1978 har henhørt under den enkelte vejbestyrelse, foreslås også udvalgenes opgaver henlagt til vejbestyrelserne.

I forbindelse med regelsaneringsarbejdet vil ministeriet endvidere i samarbejde med Kommunerens Landsforening fremkomme med forslag til revision af vejlovene, herunder lov om private fællesveje, således at den praktiske administration af disse gøres lettere.

Lov om visse hovedlandevejsstrækninger.

Der påregnes fremsat det sædvanlige årlige lovforslag om bemyndigelse til klassificering, projektering og anlæg af hovedlandeveje. Afgørelsen af forslagens indhold beror på forhandlinger med andre myndigheder, herunder amtskommuner og kommuner.

Ændring af postloven.

Efter forslaget skal posttaksterne fremtidig fastsættes administrativt. Der opnås hermed overensstemmelse med de justeringer af budget- og bevillingssystemet, som med finansudvalgets tiltræden søges gennemført ved FFL 1985 som led i regeringens moderniseringsprogram. Det er herved bl.a. forudsat, at takstændringer i et budgetår skal oplyses i finanslovforslaget og besluttes i forbindelse med vedtagelsen af finanslovforslaget for at sikre overensstemmelse i beslutningerne om takster og bevillinger.

Lov om telekommunikationsudstyr.

Der finder for tiden overvejelser sted angående mulighederne for at liberalisere markedet for telekommunikationsmateriel. Det kan i denne forbindelse blive nødvendigt at fremsætte lovforslag med henblik på at fremme liberaliseringen og samtidig skaffe hjemmel for en hensigtsmæssig typegodkendelsesordning.

Lov om tjenestemandsansættelser på Bornholmstrafikken.

[Statsministeren]

Lovforslaget følger en rapport vedrørende tjenestemandsansættelser på Bornholmstrafikken, udarbejdet af en arbejdsgruppe bestående af repræsentanter fra finansministeriet, Bornholmstrafikken og DSB. Ved forslaget bemyndiges ministeren for offentlige arbejder til på tjenstemandsvilkår at besætte et vist antal stillinger inden for visse personkategorier. Forslagets formål er at sikre kontinuerlig sejlads til Bornholm.

MINISTEREN FOR SKATTER OG AF- GIFTER:

Lovændringer som led i en skattereform.

I forslaget til en skattereform skal indgå en betydelig forlængelse af proportionalskattestrøkket, en forhøjelse af personfradragene og en sanering af fradragssområdet.

Ændring af tipsloven og af V6-loven.

Lovforslaget går ud på at etablere en statslig finansiering af en selvejende institution til støtte af eliteidrætten. Institutionen vil blive oprettet i henhold til et lovforslag herom, som kulturministeren vil fremsætte.

Finansieringen sker i tre faser ved at nedsætte statsafgiften af tips- og V6-omsætningen og i stedet overføre den hertil svarende del af omsætningen til institutionen.

Ændring af kildeskatteloven.

Lovforslaget går ud på at udvide kredsen af ansvarlige, der kan pålægges bødestraf efter kildeskattelovens §§ 74 og 76.

Ændring af investeringsfondsloven. (Konso- lidering).

Forslaget tilsigter at give erhvervslivet øgede muligheder for at udjævne indkomsten over nogle år. Efter forslaget skal investeringsfondsmidler også kunne hæves til fri rådighed. I så fald beskattes henlæggelsen i det år, hvori den hæves, og samtidig inddrages den rentefordel, ordningen medfører.

Ændring af pensionsbeskatningsloven.

Efter forslaget opnår også ikke-lønmodtagere mulighed for at oprette kapitalpensionsordninger.

Ændring af ligningsloven. (Beskatning af udsendte til udviklingslandene og u-landssti- pendiater).

Forslaget er en genfremsættelse af det forslag, som blev fremsat i folketingsåret 1983-84, 1. samling.

Forslaget går ud på, at personer, der udsendes til bistandsarbejde i udviklingslandene, får nedsættelse af den samlede indkomstskat med det beløb, der forholdsmæssigt falder på det vederlag, der erhverves for arbejdet. For personer fra udviklingslandene, der i studieøjemed tager ophold her i landet, foreslås en tilsvarende nedsættelsesregel for indkomst fra visse legater og stipendier. Skattefritagelsen gælder allerede ifølge en tekstanmærkning til finansloven.

Ændring af pensionsbeskatningsloven.

Der skal efter aftale med Kommissionen for De europæiske Fællesskaber tilvejebringes hjemmel for, at pensionsopsparing op-tjent i Danmark under visse betingelser kan overføres til Fællesskabernes pensionsordning uden afgift, når danske tjenstemænd m.fl. ansættes under Fællesskaberne.

Ændring af ligningsloven.

Ligningslovens § 27 B om beskatning af en række erhvervstilskud skal tages op til revision. Det skal overvejes, hvorledes disse tilskud fremover skal beskattes.

Lov om udskrivningsprocenten og regule- ringstallet for 1986.

Forslaget går ud på at fastsætte udskrivningsprocenten og reguleringstallet for 1986.

Ændring af lov om forbrugsbegrænsende foranstaltninger og lov om forskellige forbrugs- afgifter.

Det foreslås – efter ønske fra branchen – at omlægge den nuværende 20 pct.s engrosafgift af visse hårde hvidevarer til stykafgifter, uden at provenuet af afgiften ændres.

Det foreslås endvidere, at der gives detailhandlere mulighed for at opnå godtgørelse af afgiften ved f.eks. turisternes køb af hårde hvidevarer, fjernsyns- og radioudstyr m.v.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat forslag om:

Ændring af ligningsloven.

Ligningslovens § 4 om den skattemæssige behandling af kursavancer og kurstab hos forsikringssselskaber, banker og visse andre

[Statsministeren]

virksomheder volder ligningsmyndighederne betydelige vanskeligheder. Skattelovrådet er herefter blevet bedt om at overveje, hvorledes man kan klargøre reglerne. Der kan endnu ikke siges noget om forslaget's nærmere udformning.

SOCIALMINISTEREN:

Ændring af lov om social bistand.

Det foreslås at indføre en hjemmel i bistandsloven til iværksættelse af en forsøgsordning, der kan lette færdigrevalideredes indplacering på arbejdsmarkedet.

Ændring af lov om social bistand.

Det foreslås som en forenkling af reglerne at ændre bistandslovens § 42 bl.a. således, at hjælp til uddannelse efter § 42 fremover også skal omfatte den hjælp, der hidtil er ydet efter reglerne om stipendier fra Statens Uddannelsesstøtte.

Ændring af lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender, af lov om den sociale ankestyrelse og eventuelt andre love.

Til opfølgning af betænkningen fra socialministeriets ankeudvalg foreslås en række lovændringer til effektivisering af klagebehandlingen i ankeinstanserne og revaliderings- og pensionsnævnene med henblik på en reduktion af sagsbehandlingstiderne. Det foreslås bl.a., at ankestyrelsens sager som hovedregel skal afgøres af 1 ankechef og 2 beskikkede medlemmer, at amtsankenævnes formænd får adgang til at træffe afgørelse i visse klare og oplagte sager, at der skabes mulighed for forenklet mødebehandling, at der gennemføres »remonstration« (fornyset vurdering i 1. instans), og at der sker begrænsning af ankeadgangen i sager om uegnethed mellem kommuner og i sager om optagelse i dagforanstaltning.

Lov om ændring af finansieringsbestemmelserne for en række sociale ydelser og foranstaltninger.

Med forslaget tilsigtes sådanne ændringer i finansieringsreglerne, at samordningen i administrationen af ydelser og foranstaltninger på det sociale og tilgrænsende områder fremmes. Reglerne skal endvidere i videst

muligt omfang lette den igangværende omstilling på serviceområdet.

Lovgivning om delpension.

De resterende midler i den sociale pensionsfond frigives gradvis med 322 mill. kr. i 1986, 644 mill. kr. i 1987 og 975 mill. kr. i 1988 (PL: jan. 84).

Et udvalg under socialministeriet er anmodet om senest 1. december 1984 at stille forslag om indførelse af en delpensionsordning, der skal skabe forbedrede muligheder for tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, samt forslag, der kan mindske pensionisternes samspilsproblemer. Midlerne fra den sociale pensionsfond vil blive anvendt hertil. Forslagene vil blive sammenkædet med forslag om ændring af de gældende reguleringspunkter for pensionsydelse og de fradragsfrie indtægtsbeløb ved pensionsberegningen. Ikrafttræden 1. januar 1986.

Der vil muligvis endvidere blive fremsat følgende forslag:

Ændring af lov om social bistand.

I tilslutning til resultatet af udvalgsarbejdet vedrørende udarbejdelse af forslag til en ensartet ældreboligfinansiering kan der tænkes tilvejebragt grundlag for fremsættelse af et lovforslag om ændringer vedrørende bistandslovens bestemmelser om institutioner.

Ændring af lov om social bistand.

Efter overflytning til socialministeriet af indenrigsministeriets opgaver vedrørende de i lov om sygehusvæsenet kap. IV (§ 16) omhandlede behandlinginstitutioner foreslås det at indpasse bestemmelserne i sygehuslovens § 16 i bistandsloven/den sociale styrelseslov.

UDENRIGSMINISTEREN:

Lov om De europæiske Fællesskabers udvidelse med Portugal og Spanien.

Tiltrædelsesforhandlingerne med Portugal og Spanien vil formentlig kunne afsluttes i efteråret 1984. Der vil således skulle vedtages en lov om de to landes tiltrædelse af EF, der forventes at ske pr. 1. januar 1986.

Folketingsbeslutning om ratifikation af rådsafgørelse om ændring af systemet vedrørende EFs egne indtægter.

[Statsministeren]

En rådsafgørelse om den fremtidige finansiering skal forelægges folketinget til ratifikation i henhold til grundlovens § 19. Der vil formentlig ikke være behov for at anvende proceduren efter § 20, idet det ikke er sandsynligt, at der i forbindelse med en ændret eller eventuelt helt ny rådsafgørelse vil ske overførsel til internationale myndigheder af beføjelser, som hidtil er blevet udøvet af rigets myndigheder. Dette spørgsmål kan dog først endeligt afklares, når den endelige tekst til en rådsafgørelse foreligger.

Folketingsbeslutning om ratifikation af en ny Lomé-konvention.

Den nye konvention, Lomé III, vil være led i EFs fortsatte samarbejde med AVS-landene (64 lande i Afrika, Vestindien og Stillehavet). Forhandlingerne herom pågår stadig, men ventes tilendebragt inden udgangen af 1984.

Folketingsbeslutning om ratifikation af overenskomst om afgrænsning af den kontinentale sokkel og fiskerigrænserne mellem Danmark og Sverige.

Overenskomsten er endnu ikke færdigforhandlet.

UNDERVISNINGSMINISTEREN:

Ændring af lov om folkeskolen.

På baggrund af betænkningen fra udvalget vedrørende skolegangens påbegyndelse er det hensigten at søge folkeskoleloven ændret således, at der bliver almindelig adgang til at samlæse børnehaveklasse med 1. og 2. klassetrin. Man vil endvidere overveje muligheden for, at børnene på de yngste klassetrin kan få flere timer i skolen. Lovændringen tænkes at skulle have virkning fra skoleåret 1985-86.

Endvidere vil der eventuelt kunne blive tale om omlægning af den vidtgående specialundervisning, jfr. lovens § 19, stk. 1 og 2.

Endelig vil der eventuelt kunne blive tale om en ændring af prøvebestemmelserne, således at eleverne kommer til prøve på det niveau, de er blevet undervist på.

Ændring af lov om uddannelse af lærere til folkeskolen.

Sigtet med læreruddannelsen foreslås gjort bredere af hensyn til de dårlige beskæftigel-

sesmuligheder inden for folkeskolen, og strukturen i læreruddannelsen (specielt liniefagene) foreslås ændret med henblik på en mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af uddannelsen, særlig ved de mindre seminarier. Endvidere foreslås af økonomiske hensyn tilvejebragt hjemmel til at pålægge seminarierne et formaliseret samarbejde, ligesom seminarierne i højere grad skal kunne medvirke til efteruddannelse af lærere i folkeskolen.

Lovændringen skal have virkning fra undervisningsåret 1985-86.

Lov om erhvervsrettet efter- og videreuddannelse.

Som led i opfølgningen af det af folketinget vedtagne 10 punkts program for voksenundervisning og folkeoplysning er det hensigten at fremsætte forslag om gennemførelse af en langsigtet reform af den erhvervsrettede del af uddannelsessystemet, som bl.a. kan fremme erhvervslivets strukturltilpasning til ny teknologi og nye markeder gennem løbende efter- og videreuddannelse af voksne. Målgruppen bliver personer i den private sektor på 25 år og derover uden højere uddannelse. Erhvervslivets behov bliver afgørende for såvel valget af uddannelsestilbud som for prioriteringen mellem ansøgerne.

Ændring af lov om gældssanering af statsgaranterede studielån.

Lovens revisionsbestemmelse foreslås ophævet. Eventuelt stilles tillige forslag om forenkling af administrationen af rentetilskudsordningen, alt med ikrafttræden fra den 1. januar 1986 med virkning for tilskudsåret 1986-87.

I forbindelse med udløbet af loven om ekstraordinære beskæftigelsesfremmende foranstaltninger i kommuner og amtskommuner vil der blive fremsat lovforslag for at få hjemmel til at videreføre nogle af aktiviteterne inden for undervisningsministeriets område.

Formanden:

Jeg kan oplyse, at statsministerens redegørelse vil blive sat til forhandling i folketingets møde torsdag den 4. oktober 1984 kl. 10.00.

[Formanden]

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.10.

Mødet udsat kl. 12.53

Herefter forlod Hendes Majestæt Dronningen, Hans kongelige Højhed Prinsen, Hendes Majestæt Dronning Ingrid og Hendes kongelige Højhed prinsesse Benedikte med følge, repræsentanterne for højesteret, formanden for Grønlands landsstyre og landsting og Færøernes lagmand gæsteløgen, ledsaget af præsidiets medlemmer.

Mødet genoptaget kl. 13.10

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Fra statsministeriet har jeg modtaget følgende skrivelse:

»Statsministeriet, den 21. september 1984.

Ved kongelig resolution af 31. august 1984 er det bestemt, at sager vedrørende rigsvåbenet og statens heraldiske konsulent overføres fra indenrigsministeriet til ministeriet for kulturelle anliggender fra den 1. januar 1985 at regne.

Folketinget bedes underrettet herom.

(Sign.)

U. Ellemann-Jensen.«

I skrivelse af 1. oktober 1984 meddeler finansministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til finanslov for finansåret 1985.

(Lovforslag nr. L 1).

I henhold til lov nr. 54 af 5. marts 1954 om det udenrigspolitiske nævn skal der foretages valg af 17 medlemmer og 17 stedfortrædere til det udenrigspolitiske nævn.

I henhold til lov nr. 185 af 28. april 1971 om nordisk samarbejde skal der foretages valg af 16 medlemmer og 16 stedfortrædere til Nordisk Råd.

I henhold til § 13 i lov nr. 372 af 23. december 1964 om valutaforhold m.v. skal der

foretages valg af 17 medlemmer til folketingets valutaudvalg.

I henhold til lov nr. 342 af 23. december 1959 om det civile beredskab skal der ned sættes et udvalg på 11 medlemmer.

Med skrivelse af 26. september 1984 har folketingets ombudsmand fremsendt beretning for året 1983.

Eksemplarer er fremlagt i folketingets læseværelse.

Folketingets regnskab for finansåret fra 1. januar 1983 til 31. december 1983 er revideret. Et sammendrag vil blive optaget i Folketingstidende, tillæg B.

Medlemmer af folketinget Margrete Auker, Camre, Lone Dybkjær og Flemming Jensen har meddelt mig, at de som følge af deltagelse i FNs 39. ordinære generalforsamling ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor de anmoder om orlov på grund af udsendelse i offentligt hverv fra og med den 4. oktober samt om, at stedfortræderne må blive indkaldt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Finansministeren (Palle Simonsen):

Herved tillader jeg mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til finanslov for finansåret 1985.

(Lovforslag nr. L 1).

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af det den 15. august d.å. fremsatte forslag til finanslov for 1985.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 3. oktober, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 13.12
